

371.9127

จ 671 ก

1.2

การพัฒนาวิดิทัศน์การสอน เรื่องมารยาทไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร

23 ส.ค. 2539

ปริญญานิพนธ์
ของ
อาศิรา สามัญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา
พฤษภาคม 2538
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

196057

การพัฒนาเทคนิคการสอน เรื่องมารยาทไทย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อาศิรา สามทั่วย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา
พฤษภาคม 2538

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ประกอบการสอนจริยธรรม เรื่องมารยาทไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยให้กลุ่มทดลองดูรายการวิดิทัศน์เรื่องมารยาทไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เรื่องการไหว้ ตอนที่ 2 เรื่องการกราบ ตอนที่ 3 เรื่องการรับของส่งของ แต่ละตอนใช้เวลา 2 คาบ ๆ ละ 50 นาที

เมื่อดูรายการวิดิทัศน์แต่ละตอนจบแล้วจึงทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยให้ผู้เชี่ยวชาญภาษามือและมีความรู้เกี่ยวกับมารยาทไทยเป็นคนให้คะแนน ตามแบบประเมินผลที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วจึงทำการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ด้วยค่าสถิติแบบร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. รายการวิดิทัศน์ประกอบการสอนนั้นในกิจกรรมการไหว้ นักเรียนสามารถทำได้ร้อยละ 91.67 กิจกรรมการกราบ นักเรียนสามารถทำได้ร้อยละ 90.67 และกิจกรรมการรับของส่งของ นักเรียนสามารถทำได้ร้อยละ 87.83

2. และผลรวมของกิจกรรมทุกกิจกรรม ได้ร้อยละ 89.48

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รายการวิดิทัศน์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

A DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL VIDEO-TAPE PROGRAM ON
THAI MANERS FOR THE DEAF STUDENTS
AT SETSATHIEN SCHOOL BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
ARSIRA SAMHUAY

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University
May 1995

The purpose of this study was to examine and develop the effectiveness on Thai Manner by using Video Tape program.

The subjects were drawn by Stratified Random Sampling of 15 Prathom Suksa III students from Setsathien School, Bangkok Metropolis. The method of study is to let the sampling group watching the Video Tape program on Thai Manner which was created by the researcher. The Video Tape program divided into 3 parts which are Respectation, Salutation and Receiving. Each part took 50 minutes for 2 periods.

Consequently, the study examined and analysis to result of the experiment by practice.

The findings were as follow;

1. The mean of the Video Tape program of Respectation, the Salutation respectively and Receiving 91.67, 90.67 and 87.83
2. The mean are total of the three practice of the students at 89.48

Certainly, The Video Tape program which created by the researcher was at 80 / 80.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
เทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผศ.พนิต วัฒนโธ)

..... กรรมการ
(ผศ.องอาจ จิยะจันทร์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผศ.พนิต วัฒนโธ)

..... กรรมการ
(ผศ.องอาจ จิยะจันทร์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.บุญฤทธิ์ คงคำเพชร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 11 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผศ.พินิต วัฒนโณ และ ผศ.องอาจ จิยะจันทน์ ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาใช้เวลาเป็นอย่างมากในการให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ และ รศ. ดร.ประหยัด จิระวรพงศ์ ที่ให้ความกรุณาชี้แนวทางและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแก่ผู้วิจัย และ ผศ.บุญฤทธิ์ คงคาเพชร ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์และให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาและให้กำลังใจแก่ลูกศิษย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณอาจารย์เทียบทอง สุวรรณอินทร์ อาจารย์สุมาลี จิยะจันทน์ และอาจารย์มัทนี ตีระนันท์ พร้อมทั้งคณาจารย์ในโรงเรียนเศรษฐเสถียร ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความสะดวกและให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ อาจารย์ และพี่ๆ ที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติที่ช่วยเหลือและให้ข้อชี้แนะในเรื่องของมารยาทไทยที่ถูกต้อง

ขอขอบคุณ คุณบรรพต สร้อยศรี ที่ให้คำแนะนำและให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการวีดิทัศน์สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ปองลิขิต ยวดยง พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ของบริษัทแมนเนเจอร์ มีเดีย กรุ๊ป และพี่ๆ เพื่อนๆ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญ์โลก ทุกๆ คนที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา

สุดท้ายผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การอบรมสั่งสอน และสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดเวลา

อาศิรา สามห้วย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา.....	6
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรม.....	23
เอกสารเกี่ยวกับการรับรู้ทางสายตา.....	31
เอกสารเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	32
งานวิจัยเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน.....	37
3 วิธีดำเนินการทดลอง.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	47
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	47
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	47
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
อภิปรายผล.....	48
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	49
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย.....	50
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก.....	58
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	80

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าสถิติร้อยละของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมของกลุ่มทดลอง.....	45
2 ค่าสถิติร้อยละของกิจกรรมทุกกิจกรรม.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่ง ในกระบวนการสร้างสรรความเจริญก้าวหน้า และการแก้ปัญหาการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะการศึกษานั้นมีบทบาทต่อการพัฒนาบุคลากร หรือทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้ ประเทศจะพัฒนาได้นั้นจึงต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในชาติ ดังที่ สุปรีดา คงธรรม (2522:1) กล่าวไว้ว่า “การพัฒนาประเทศที่จะให้ผลทรงประสิทธิภาพสูงตามความคาดหวังนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาประชาชนของประเทศให้มีคุณภาพควบคู่กันไป การพัฒนาคนไม่ใช่เป็นเรื่องที่กระทำกันได้ง่าย ๆ ต้องอาศัยสิ่งประกอบหลายประการเข้ามาสนับสนุน และยิ่งคนที่ต้องพัฒนาเป็นคนพิการ ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ หรือทั้งสองอย่างประกอบกันก็ยิ่งเป็นภาระของรัฐบาลที่จะต้องช่วยเหลือสงเคราะห์ คนพิการเหล่านั้นมากยิ่งขึ้นกว่าคนปกติ” การจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการได้มีการพิจารณาเป็นพิเศษ เห็นได้จากแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2535:60-61) กล่าวถึงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการไว้ว่า “เร่งขยายพัฒนารูปแบบ และวิธีจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถทางร่างกายและสติปัญญาของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งเด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ”

สำหรับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรมีหลักสูตรที่ครอบคลุมถึงการฝึกสลายตัว การฝึกฟัง การฝึกพูด การฝึกทักษะทางภาษา ซึ่งการฝึกเหล่านี้ควรกระทำเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย ด้านเนื้อหาวิชาควรมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับเด็กปกติ ตลอดจนมีเครื่องมืออุปกรณ์อันจำเป็นซึ่งอาจแตกต่างออกไปหรือเพิ่มเติมไปจากที่มีใช้สำหรับเด็กปกติ ขาง (กิตติศักดิ์ อุบล. 2528 ; อ้างอิงมาจาก Chang, n.d.) เสนอแนะว่า การจัดหลักสูตรและวิธีการสอนสำหรับนักเรียนที่มีการสูญเสียการได้ยิน ควรมีการดัดแปลงให้เหมาะสมกับพื้นฐานของประสบการณ์และศูนย์กลางของการเรียนการสอน

ปัจจุบันหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนของเด็กพิการ ใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนประสบปัญหาอย่างมาก ซึ่งจากรายงานการวิจัย เรื่อง สภาพการณ์การลงทุนด้านการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527:17) กล่าวว่า

“หลักสูตรของเด็กที่มีความบกพร่องควรจัดให้มีการยืดหยุ่นเหมาะสมกับความพิการของเด็กแต่ละประเภท”

โรงเรียนเศรษฐเสถียรเป็นโรงเรียนของรัฐบาลที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะ ดังนั้นการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จึงมีปัญหา การสอนจริยธรรมเป็นเรื่องในหมวดจริยศึกษาที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้ ซึ่งมีหัวข้อคุณธรรมที่ต้องการเน้นไว้หลายอย่าง เช่น ความเสียสละ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล อย่างไรก็ตามพบว่า การสอนจริยธรรมของครู ส่วนมากมุ่งสอนให้จำเนื้อหามากกว่าเน้นการสร้าง ความสำนึกในจริยธรรม ดังเช่น การสอนเรื่องมารยาท ครูให้นักเรียนอ่านและท่องจำเนื้อหาว่า “ผู้มีมารยาทต้องสัมมาคารวะ รู้จักที่ต่ำที่สูง ฯลฯ” แทนที่จะจัดกิจกรรมให้เด็กเห็น เข้าใจ เลื่อมใสและปฏิบัติจริง โดยติดตามผลการปฏิบัติด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528:10) ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้การสอนจริยธรรม ไม่ได้ผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นหน่วยศึกษานิเทศก์ (สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528:11-18) ได้เสนอหลักการ และวิธีการสอนจริยศึกษาไว้ 7 วิธีได้แก่ สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม สอนโดยจัดประสบการณ์ตรง สอนโดยใช้อุปกรณ์ สอนให้เด็กฝึกการแสดงความคิดเห็น สอนโดยครูกระทำเองเป็นตัวอย่าง สอนโดยครูกำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และสอนโดยการปฏิบัติจริง

จากข้อเสนอแนะของหน่วยศึกษานิเทศก์ ก็พบว่าวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสอนจริยธรรมได้คือการสอนโดยใช้อุปกรณ์ ซึ่งตรงกับการสอนของมาโนชญ์ ตันชวินชัย (2523:45) ว่า ควรมีการนำสื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนจริยธรรม วิดิทัศน์จัดเป็นสื่อที่มีบทบาทในวงการศึกษาของไทยในปัจจุบัน เป็นสื่อที่ใช้การรับรู้ทางจักษุสัมผัสเป็นหลัก ซึ่งการเปรียบเทียบ ประมาณการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆของมนุษย์เป็นอัตราร้อยละนั้น เดล (Dale. 1969:234) ได้กล่าวไว้ว่า “การรับรู้ของคนเราที่ก่อให้เกิดความเข้าใจจากการเห็น 75% การได้ยิน 13% การสัมผัสถูกต้อง 6% กลิ่น 3% และรส 3% ” ช่วยให้การเรียนรู้รวดเร็วมากกว่าการสอนปกติ ทั้งยังกระตุ้นและเร้าความสนใจแก่ผู้เรียนด้วยภาพ แสง สี เสียง และเทคนิคการนำเสนอที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ตลอดจนสามารถนำศึกษา ด้วยตนเอง หรือคุ้ซ้ได้โดยไม่ต้องใช้ผู้สอน ผู้สอนยังสามารถเห็นปฏิกิริยาการรับรู้ การตอบสนองของนักเรียนในขณะที่ทำการสอนได้ ทั้งยังช่วยในหลักสูตรการสอนในส่วนที่ครูผู้สอนไม่สันทัด หรือขาดแคลน ผู้สอน โดยผู้เชี่ยวชาญจากที่อื่นเป็นผู้สอน (เป็เรื่อง กุมพ. 2519:3) ซึ่งตรงกับความยอมรับของ นภา พงศ์พิพัฒน์ (2515:35-36) ว่า ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการขาดครูผู้ชำนาญการสอนเฉพาะวิชา โทรทัศน์อาจช่วยได้มาก

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่านอกจากปัญหาทางหลักสูตร แล้วโรงเรียนยังขาดแคลนครูผู้สอนที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนอย่างถูกต้อง ลักษณะเช่นนี้ สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์ (2526:3) กล่าวว่า

“ถ้าหากผู้สอนถ่ายทอดวิธีการที่ผิดพลาด ผู้เรียนก็จะจดจำ และอาจนำไปปฏิบัติจนเกิดความเคยชินต่อไป” ดังนั้นการสอนจริยธรรม ที่ว่าด้วยเรื่องมารยาทไทย ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องสอนโดยใช้ทักษะการปฏิบัติมากกว่าให้ความรู้ทางด้านเนื้อหาเพียงอย่างเดียว เป็นการสอนเกี่ยวกับการกราบ การไหว้ การรับของส่งของ การกระทำเหล่านี้เป็นสิ่งที่นักเรียนควรเรียนรู้เพื่อไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นการแสดงความเคารพแบบไทย เป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงเครื่องหมายความเป็นไทย ซึ่งตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ว่าให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ เพราะผู้เรียนสามารถปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และถูกต้องตามกาลเทศะ หากเด็กเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดที่ผิดพลาด เนื่องจากการที่ครูไม่มีความสนใจในการปฏิบัติอย่างจริงจัง ก็จะทำให้เด็กรับรู้ในสิ่งที่ผิดๆไป ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงได้นำวิดิทัศน์การสอนเรื่องมารยาทไทย ซึ่งเป็นรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยเฉพาะ เพื่อเด็กเหล่านี้จะได้ศึกษาและนำไปพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้อง

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนารายการวิดิทัศน์ประกอบการสอนจริยธรรม เรื่องมารยาทไทย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้นประกอบการสอนจริยธรรม เรื่องมารยาทไทย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นการพัฒนารายการวิดิทัศน์ประกอบการสอนจริยธรรม เรื่องมารยาทไทย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 15 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาจริยศึกษา เรื่องมารยาทไทย

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้ากระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- รายการวัดทัศนคติการสอนเรื่องมารยาทไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- แบบประเมินคุณภาพของรายการวัดทัศนคติ
- แบบประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในเรื่องนี้ ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอนโดยใช้วัดทัศนคติ
2. ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. รายการวัดทัศนคติการสอน หมายถึง รายการวัดทัศนคติการสอนประกอบภาษามือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเรื่องมารยาทไทย ซึ่งถ่ายทำลงในตัวเทปโทรทัศน์แบบ VHS โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษามือของโรงเรียนเศรษฐเสถียร และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการผลิตรายการวัดทัศนคติตรวจสอบรายการวัดทัศนคติเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง

2. วิธีสอนโดยวัดทัศนคติ หมายถึง การสอนโดยใช้วัดทัศนคติการสอนประกอบภาษามือ ซึ่งให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นผู้ศึกษาและปฏิบัติตาม

3. ประสิทธิภาพของรายการวัดทัศนคติ หมายถึง ผลที่ได้จากการเรียนโดยใช้วัดทัศนคติวัดได้จากแบบประเมินผลการทดสอบภาคปฏิบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

4. ผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องมารยาทไทย ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งวัดได้จากผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไปตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรม
3. เอกสารเกี่ยวกับการรับรู้ทางสายตาของนักเรียน
4. เอกสารเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
5. งานวิจัยเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา

ปัจจุบันวิดิทัศน์เป็นสื่อการสอนที่นับวันจะมีบทบาท และอิทธิพลอันสำคัญต่อการศึกษาของเรา ช่วยในการเผยแพร่รายการเกี่ยวกับข่าวสารต่างๆ การสอน วัฒนธรรม หรือเรื่องราวของสาธารณชนให้ได้รับความรู้มากขึ้น ดังนั้นจึงควรจะได้ทราบความหมายของคำว่า วิดิทัศน์ เพื่อให้เข้าใจตรงกัน เพราะคำว่า "Video Tape" ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษนี้มีนักวิชาการ นักการศึกษา ตลอดจนผู้รู้แปลเป็นภาษาไทยต่างกัน คือ แถบบันทึกโทรทัศน์ แถบบันทึกภาพ เทปบันทึกภาพ เทปโทรทัศน์ และจำนวนไม่น้อยที่เรียกและเขียนทับศัพท์ว่า วิดิทัศน์ หรือวิดีโอ ดังจะเห็นได้จาก การให้ความหมายของคำว่า "วิดิทัศน์" ต่อไปนี้

มนต์ทิพย์ ดวงเด่น (2517:7) ได้ให้ความหมายของเทปโทรทัศน์ หรือวิดิทัศน์ (Video Tape) ว่า หมายถึงแถบบันทึกด้วยสารแม่เหล็ก สามารถที่จะบันทึกภาพ และเสียง โดยรับสัญญาณจากกล้องโทรทัศน์ไว้ในรูปของสนามแม่เหล็ก และสามารถที่จะเล่นกลับได้ สัญญาณที่เก็บไว้จะกลับออกมาเป็นภาพและเสียง

สมบูรณ์ สวงวนญาติ (2534:233) ให้คำจำกัดความของวิดิทัศน์ (Video Tape) ว่าหมายถึงการบันทึกภาพเคลื่อนไหวลงในเส้นเทปบันทึกภาพ ในรูปของสนามแม่เหล็ก โดยใช้กล้องถ่ายภาพโทรทัศน์ เปลี่ยนภาพเป็นสัญญาณทางไฟฟ้า แล้วนำสัญญาณทางไฟฟ้ามาบันทึกไว้ในรูปของสนามแม่เหล็กบนเส้นเทป โดยใช้เครื่องเทปบันทึกภาพ (Video Tape Recorder) เมื่อต้องการจะดูภาพ เครื่องเทปบันทึกภาพจะสามารถนำเอาภาพที่เก็บไว้ในรูปของสนามแม่เหล็กบนเส้นเทป เปลี่ยนกลับมาเป็นสัญญาณทางไฟฟ้า ส่งต่อไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ หรือมอนิเตอร์ จะเกิดภาพเคลื่อนไหวปรากฏบนจอเครื่องรับได้เป็นภาพเคลื่อนไหวมีสีสวยงามเหมือนธรรมชาติ

นอกจากนี้แล้ว/คิงส์ (King, 1979:50) ได้อธิบายความหมายของเครื่องเทปบันทึกภาพ (Video Tape Recorder) ไว้ว่าจะเยียดดังนี้

1. โทรทัศน์ เป็นจอเครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์ที่ต้องต่อกับสายอากาศ และมีเครื่องบังคับ
2. เครื่องเทปบันทึกภาพเป็นเครื่องถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ซึ่งหมายความว่า สัญญาณจะถูกส่งออกจากเทปที่บันทึก แล้วผ่านเครื่องแปลงที่ส่งสัญญาณเช่นเดียวกับเครื่องส่งสัญญาณโทรทัศน์ใหญ่ๆ ในสถานีโทรทัศน์ แต่ส่งสัญญาณเพียงช่องเดียวเท่านั้น ซึ่งช่องที่จะใช้สามารถที่จะปรับได้จากปุ่มปรับ การส่งสัญญาณจากเทปโทรทัศน์นี้ต่างจากสัญญาณส่งของการแพร่ภาพจากสถานีโทรทัศน์ตรงที่สัญญาณจากเทปโทรทัศน์จะอ่อนมากจนไม่สามารถส่งผ่านเสาอากาศได้ แต่ต้องต่อตรงเข้ากับเครื่องรับโทรทัศน์โดยสายอากาศ

3. เทปโทรทัศน์เป็นเครื่องบันทึก และเล่นกับสัญญาณที่เป็นโทรภาพทั้งสีและขาวดำ รวมทั้งสัญญาณเสียง ซึ่งทั้งหมดรวมกันอยู่บนแถบแม่เหล็ก แต่สัญญาณดังกล่าวจะไม่ดีเท่ากับปรับจากภาพที่เราได้จากคลื่นโทรทัศน์ของสถานีโดยตรง นอกจากนี้เทปโทรทัศน์ยังสามารถบันทึกสัญญาณได้จากกล้องโทรทัศน์ หรือจากฟิล์มคอนเวอร์เตอร์ เครื่องเทปโทรทัศน์ยังมีหลักการทางคุณภาพในระบบการบันทึกเสียง ที่จะดีเท่า หรือดีกว่าคุณภาพบันทึกเสียงจากห้องบันทึกเสียงทั่วไป

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าวิดิทัศน์มีบทบาทในด้านการบันทึกภาพและเสียงสามารถนำมาถ่ายทอด หรือเล่นกลับไปได้ ซึ่งจะมีประโยชน์ต่องานด้านการศึกษาเป็นอย่างดี

ประเภทและรูปแบบของโทรทัศน์

วิดิทัศน์เป็นวัสดุที่ใช้ควบคู่กับโทรทัศน์ ได้รับความนิยมอย่างมาก มีการปรับปรุงและวิวัฒนาการด้านราคา และรูปแบบให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในวงการศึกษาและการบันเทิง ดังนั้นรายการโทรทัศน์ส่วนมากจึงมีลักษณะคล้ายๆกัน เช่น เสนอข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ บันเทิงและวิชาการ ฯลฯ แต่ละรายการจะเน้นเนื้อหาอย่างน้อยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของสถานี หากถือความมุ่งหมายของการออกรายการโทรทัศน์เป็นเกณฑ์ก็อาจแบ่งประเภทของโทรทัศน์ 3 ประเภท คือ

1. โทรทัศน์เพื่อการค้า (Commercial Television) โทรทัศน์ประเภทนี้มุ่งทางด้านธุรกิจและการโฆษณา กิจกรรมและสินค้าเป็นส่วนใหญ่ มุ่งต่อผู้ชมที่เป็นประชาชนโดยทั่วไปทุกระดับชั้น ลักษณะของรายการ ส่วนมากเป็นประเภทบันเทิงสลับโฆษณา นอกนั้นเป็นรายการข่าวสารความรู้ ศิลปวัฒนธรรมบ้างเล็กน้อย

2. โทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Educational Television) หรือที่เรียกย่อๆว่า ETV นั้น โคนิกส์ (Koenig, 1967:3) ได้ให้นิยามว่า คือสื่อที่เผยแพร่รายการเกี่ยวกับข่าวสารต่างๆ การสอน

วัฒนธรรม หรือเรื่องราวเกี่ยวกับสาธารณชนและให้ความบันเทิง สื่อคำนี้มีความหมายถึงวิธีการหลายๆอย่างในการถ่ายทอดรายการการศึกษา ซึ่ง ETV อาจถูกส่งออกไปทางอากาศ หรือโดยแบบโทรทัศน์วงจรปิดก็ได้ ดังนั้น ETV จึงมีความหมายที่กว้างขวางครอบคลุมถึงทุกๆแบบของรายการการศึกษา

ในหนังสือ Manual of Audio Visual Techniques ได้แบ่งโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกเป็น 2 แบบคือ

2.1 โทรทัศน์วงจรเปิด (Open-Circuit Television) การส่งกระจายเสียงแบบนี้หมายความว่า สัญญาณจะถูกส่งออกไปโดยเครื่องส่งสัญญาณ ส่วนสัญญาณจะส่งออกไปได้ไกลในอาณาเขตแค่ไหน ขึ้นอยู่กับสภาพของภูมิประเทศนั้นด้วย ถ้าภูมิประเทศเป็นที่ราบสัญญาณจะส่งได้ไกล แต่ถ้าเป็นภูมิประเทศที่มีภูเขาอยู่มาก สัญญาณที่โทรทัศน์สามารถส่งออกไปได้ก็เป็นระยะใกล้ๆ เพราะสัญญาณโทรทัศน์เดินเป็นเส้นตรงจากเครื่องส่งสู่เสาอากาศของเครื่องรับโทรทัศน์ของผู้ชมที่บ้าน

2.2 โทรทัศน์วงจรปิด (Close-Circuit Television) การส่งกระจายเสียงแบบนี้หมายความว่า สัญญาณจะถูกส่งออกไปในทาง Coaxial Cable การแพร่ภาพและเสียงจึงเป็นไปในวงจรจำกัดแค่สาย Coaxial Cable เดินไปถึง ประโยชน์ที่ต่างไปจากโทรทัศน์วงจรเปิดอีกอย่างหนึ่งก็คือ โทรทัศน์วงจรปิดไม่มีปัญหาเรื่องการขออนุญาตจัดตั้งจาก Federal Commission

3. โทรทัศน์เพื่อการสอน (Instructional Television) หรือเรียกย่อๆว่า ITV เป็นการใช้โทรทัศน์สำหรับการสอนโดยตรงตามหลักสูตร นี่คือข้อแตกต่างจากโทรทัศน์การศึกษา ดังนั้น ความหมายของโทรทัศน์การสอน ก็คือความเป็นพิเศษเกี่ยวกับประโยชน์ด้านต่างๆที่ใช้กับโรงเรียนหรือวิทยาลัย ซึ่งอธิบายได้ว่า เป็นการนำโทรทัศน์เข้าไปใช้ในหลักสูตรตามปกติของโรงเรียนหรือวิทยาลัยโดยไม่คำนึงถึงระดับอายุและชั้นเรียน ไม่คำนึงว่าวิชาเหล่านั้นจะให้เครดิตหรือไม่ รวมทั้งการสอนของโรงเรียนตามหลักสูตร เป็นการช่วยการสอนของครู ดังนั้นโทรทัศน์การสอนจึงอาจเป็นโทรทัศน์ระบบวงจรเปิด หรือโทรทัศน์ระบบวงจรปิด หรือหมายถึงโทรทัศน์ทั้ง 2 ระบบ (Brown, Lewis and Harclerod. 1969:302)

โทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเพื่อช่วยการสอนของครู โดยเฉพาะในสภาพการณ์ของโรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้น ทั้งยังช่วยปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพของการศึกษาและแบ่งเบาภาระครูได้มาก

แฮนคอค (Hancock. 1963:4) ได้สรุปข้อบัญญัติของโทรทัศน์เพื่อการศึกษาไว้ 20 ประการดังนี้

1. ความต้องการทางการศึกษา ไม่ควรมีการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา นอกจากมีความต้องการจริงๆ ก่อนคิดจัดรายการ ควรมีการสำรวจ และพิจารณาความมุ่งหมายอย่างถี่ถ้วน ไม่ควร

จัดขึ้นเพื่อต้องการชื่อเสียง

2. ครูโทรทัศน์ ผู้ดูรายการโทรทัศน์ศึกษาจะต้องตัดสินรายการว่าดีหรือไม่อยู่ที่ผู้ดำเนินรายการ การเลือกผู้ดำเนินรายการจึงเป็นจุดสำคัญ ควรเลือกครูที่ชำนาญการสอน ถ้าเป็นไปได้ควรใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ

3. หลักสูตร การเตรียมบทเรียนและสิ่งประกอบรายการโทรทัศน์ต้องสัมพันธ์กับหลักสูตรการจัดและส่งออกอากาศต้องไม่ขัดกับการเรียนการสอน ดังนั้นครูในชั้นเรียนและครูโทรทัศน์จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

4. บทเรียนทางโทรทัศน์ บทเรียนทางโทรทัศน์จะต้องมีการวางแผนและสร้างขึ้นอย่างละเอียดยิ่งกว่าบทเรียนธรรมดา ต้องมีการเตรียมตัวนักเรียนล่วงหน้า และมีกิจกรรมต่อเนื่องภายหลังการรับฟัง ต้องมีการพิจารณาจุดมุ่งหมายของแต่ละบทเรียนอย่างถี่ถ้วนว่ารายการนั้นควรจะเป็นรายการเพื่อการสอนแท้ ๆ หรือเป็นรายการที่ประกอบการสอนเพื่อช่วยการสอนของครูในชั้นเรียน

5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต คุณภาพของรายการโทรทัศน์ วัดได้จากความชำนาญของเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตการจะผลิตรายการที่ดีต้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ร่วมคณะฝ่ายผลิตและสิ่งประกอบรายการที่ดีที่เหมาะสม

6. สื่อโทรทัศน์ ต้องทราบถึงข้อดี และข้อจำกัดของโทรทัศน์ ข้อดีคือ โทรทัศน์สามารถไปถึงผู้รับ ได้ทันทั่วถึง สามารถรวมภาพต่าง ๆ ไว้ได้ สามารถส่งภาพเหล่านั้นไปยังนักเรียนจำนวนมากได้พร้อมกัน ข้อจำกัดคือ นักเรียนไม่สามารถซักถามหรือตอบครูโทรทัศน์ได้ในการดู รายการโทรทัศน์ครูไม่สามารถที่จะหยุดรายการโทรทัศน์ได้ตามใจชอบ การส่งรายการสอนต้องส่งตามเวลาที่ทางสถานีจัดไว้

7. เครื่องมือการผลิตรายการโทรทัศน์ คุณภาพของรายการโทรทัศน์นั้นย่อมขึ้นกับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตเป็นอันมาก ถ้าเครื่องมือในการผลิตรายการไม่ดีภาพที่รับในห้องเรียนย่อมไม่ดี การใช้โทรทัศน์เป็นสื่อย่อมไม่ได้ผล

8. ระบบการกระจายภาพ การส่งรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สามารถทำได้หลายทาง ได้แก่ระบบโทรทัศน์วงจรเปิด และจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาขึ้นโดยเฉพาะ ผู้รับผิดชอบจะต้องระลึกเสมอว่า ระบบที่ใช้ในการส่งจะได้ผลดีหรือไม่ ถ้าไม่ได้ผล การรับก็ย่อมไม่ได้ผลตามไปด้วย

9. การบริหารงาน กิจการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ก็เหมือนกับกิจการพาณิชย์ และอุตสาหกรรมทั้งหลาย ถ้าการบริหารไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะมีผลกระทบกระเทือนไปถึงการผลิตรายการด้วย

10. วัตถุประสงค์ของการใช้ การที่ไม่มีการติดต่อและทำความเข้าใจระหว่างผู้ใช้รายการกับสถาบันการศึกษาแล้ว จะทำให้รายการใช้ผิดวัตถุประสงค์ ฉะนั้นสถาบันการศึกษาต่างๆควรมีเจ้าหน้าที่

ที่ทำหน้าที่ ประสานงานโทรทัศน์ด้วย

11. ครูในชั้นเรียน มีหน้าที่เตรียมงานและนำรายการไปใช้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการสอน ครูจะต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่านักเรียนจะได้รับอะไรบ้างจากโทรทัศน์ ดังนั้นการประชุม สัมมนา และการอบรมการใช้โทรทัศน์แก่ครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ

12. การใช้เครื่องรับของครู นอกจากมีการใช้บทเรียนแล้ว ต้องฝึกให้ครูมีทักษะในการใช้โทรทัศน์ด้วย

13. ระบบการเผยแพร่ความรู้ มีระบบการเผยแพร่ความรู้ให้แก่บุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทรทัศน์กันอย่างทั่วถึง

14. เอกสารและคู่มือประกอบการสอนสำหรับครูพร้อมด้วยอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ เช่น หนังสือแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียน แผนภูมิ แผนที่ สไลด์ ฯลฯ เพื่อช่วยครูในชั้นเรียน

15. เครื่องรับโทรทัศน์ ต้องเป็นเครื่องที่มีคุณภาพดี เห็นภาพชัดเจน ฟังเสียงชัดเจน

16. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ที่ตั้งเครื่องรับ เสอาอากาศ และแสงสว่างภายในห้องเรียนต้องเหมาะสม เพราะนักเรียนสามารถที่จะเรียนทางโทรทัศน์ให้ได้ผลดีต้องประกอบด้วย ภาพที่ชัด เสียงที่สามารถรับฟังได้อย่างมีสมาธิ สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน จึงมีความสำคัญมาก

17. การรักษาและซ่อมเครื่องรับ เครื่องรับโทรทัศน์ก็เหมือนอุปกรณ์อื่น ๆ ต้องมีการตรวจตราอยู่เสมอ การจะรอซ่อมเมื่อเครื่องเสียไม่เป็นการสมควร

18. นักเรียนผู้เรียนทางโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ต้องคำนึงถึงนักเรียนในชั้นเรียนเป็นสำคัญ ผู้ผลิตรายการควรมีประสบการณ์ในการสอนมาก่อน มีความรู้เกี่ยวกับจิตใจ ความนึกคิด และความต้องการของนักเรียนนั้น ๆ ด้วย

19. การรายงานผลจากทางโทรทัศน์ การรายงานผลจากทางชั้นเรียนมายังฝ่ายผลิต หรือการพบปะระหว่างครูผู้ใช้รายการโทรทัศน์กับฝ่ายผลิต จะช่วยให้การปรับปรุงรายการโทรทัศน์เหมาะสมยิ่งขึ้น

20. การวิจัยและการประเมินผล ควรมีการวิจัยและการประเมินผลข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับการใช้รายการของโทรทัศน์

วงการศึกษของไทยได้นิยมใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการสอน โดยเฉพาะในรูปของวิดีโอเทป หรือวีดิทัศน์เข้ามามีบทบาทต่อการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ สมพงษ์ ศิริเจริญ (2512) ได้สรุปว่า การใช้โทรทัศน์การสอน แบ่งออกเป็น

1. ประกอบการสอนเพื่อเสริมบทเรียนที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. เสริมบทเรียน (Enrichment Programme) คือรายการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักเรียน
3. เพื่อการสอนโดยตรง โดยมีครูคอยควบคุมและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน

4. เอาเทปบันทึกภาพมาใช้ในการสอนโดยตรงไม่ต้องมีครูควบคุม ใช้แก้ปัญหาขาดแคลนครู เช่นบันทึกเทปรายการที่ดีไว้ใช้สอนอีก

5. ให้นักเรียนฝึกสอนได้เห็นแก่บุคคลิกภาพของตนในขณะสอน เพื่อจะได้ปรับปรุงลักษณะท่าทางของตนในการสอนครั้งต่อไป

อุดมชัย โจทย์กึ่ง (2528:3-7) กล่าวถึงประเภทของวิดิทัศน์ว่าสื่อวิดิทัศน์ที่นำมาใช้ในการสอนได้มาจากแหล่งต่างๆหลายแหล่งด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ต่างกัน ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้ คือ

1. สื่อวิดิทัศน์เพื่อการสอนภาษาทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อชนิดนี้ถูกทำขึ้นเพื่อผู้ชมที่ต้องการเรียนภาษา ผู้ชมเหล่านี้จะมีระดับความสามารถที่แตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องมีการจัดแบ่งระดับความยากง่ายในการนำเสนอ สื่อประเภทนี้จะทำขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายในการเน้นด้านโครงสร้างหรือลำดับความสามารถในการสื่อสาร นอกจากนี้ภาษาและสถานการณ์ที่นำเสนอมักจะสัมพันธ์กับตำราเรียนที่ใช้เรียนในระดับชั้นต่างๆด้วย

2. สื่อวิดิทัศน์เพื่อเสนอข่าวสารและด้านบันเทิง แม้สื่อชนิดนี้ไม่ได้ทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอน แต่ครูก็สามารถจะช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้เช่นเดียวกับสื่อหรืออุปกรณ์การเรียนการสอนประเภทอื่น อีกทั้งสื่อประเภทนี้จะทำให้ความสมจริงและความหมายชัดเจน ให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการเรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น

3. สื่อวิดิทัศน์เพื่อการเสนอสารคดี การประชาสัมพันธ์และการศึกษา สื่อชนิดนี้จะเป็นสื่อที่โรงงาน หรือบริษัทจัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอแง่มุมต่างๆของระบบงานของตนต่อสาธารณชน มักมีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชา การนำมาใช้ควรมีการจัดกิจกรรมประกอบให้เหมาะสม จดระดับความสามารถของ ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

4. สื่อวิดิทัศน์เพื่อการสอนภาษาเฉพาะในชั้นเรียน สื่อชนิดนี้ทำขึ้นเพื่อใช้ในชั้นเรียน โดยเฉพาะเป็นสื่อที่ให้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง เพราะใช้ได้ทั้งแบบฉายให้ดูรวมเดียวจบ หรือแบ่งเป็นช่วงๆไปจนจบก็ได้

วิธีสอนแบบต่างๆที่ใช้ในการสอนทางโทรทัศน์มีหลายวิธีแล้วแต่ผู้สอนจะทำการศึกษาให้เหมาะสมกับบทเรียนที่ใช้สอนทางโทรทัศน์

เกคินี โชติกเสถียร (2523:131) กล่าวถึงรูปแบบรายการที่ผลิตขึ้นเพื่อการศึกษาอาจจำแนกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. รูปแบบรายการผลิตขึ้นเพื่อการสอน (Teaching Format) เป็นกลุ่มรายการที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร รูปแบบของรายการมีบทบาทในเชิงสอนมากกว่าจูงใจ การผลิตรายการจะนานกว่าแบบอื่น

2. รูปแบบรายการเพื่อการเรียน (Learning Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เพื่อการ

เรียนการสอนตามหลักสูตรแบบกลุ่มแรกก็ได้ หรืออาจใช้เพื่อการศึกษาทั่วไปก็ได้ แต่เป็นรายการที่ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ชมมากขึ้น ต้องให้ผู้ชมสนใจอยากติดตาม โดยผู้ชมไม่มีความรู้สึกรายการที่ผลิตมามาสอนตน แต่กับรู้สึกว่าเป็นรายการดีมีประโยชน์ นำเรียนรู้ และเต็มใจชมโดยตลอด การผลิตรายการในรูปแบบนี้ ต้องการความประณีตและเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูง

3. รูปแบบรายการเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร (Information Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เป็นสื่อเสนอแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อสนองความสนใจใคร่รู้ ทันท่วงทีเหตุการณ์ และสามารถปรับตนเองเข้ากับความจริงก้าวหน้าของสังคมได้อย่างถูกต้อง และใช้เทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุดด้วย ฉะนั้นผู้ชมจะหันไปหารายการวิทยุโทรทัศน์ประเภทบันเทิงโดยง่ายสิ่งที่เป็นจริงไปแยกแยะให้ถึงสาเหตุและสรุปให้ได้ คนวิเคราะห์ต้องเก่งและจูงใจกลุ่มเป้าหมายได้จึงน่าสนใจ วิธีการนี้ใช้ได้ดีมากในการเรียนการสอนทางโทรทัศน์ แต่ควรเป็นส่วนหนึ่งของรายการมากกว่าทำทั้งรายการ

สมบุรณ์ สงวนญาติ (2534:228) ได้แบ่งรูปแบบของวิดีโอเทป หรือวีดิทัศน์ว่า

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการสอน จัดทำเป็นบทเรียนสำเร็จรูปแล้วนำมาฉายให้นักเรียนชม ทำหน้าที่แทนครู
2. ใช้เสริมการสอนของครู โดยนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการสอน ซึ่งผู้สอนจะต้องวางแผนเตรียมการไว้ล่วงหน้า
3. ใช้เสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษานำวิดีโอเทปไปเปิดดูตามลำพังในยามว่าง
4. ใช้เป็นเครื่องมือในการสาธิต หรือใช้ในห้องทดลองปฏิบัติการเพื่อช่วยให้นักศึกษามองเห็นเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด
5. ใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกทักษะด้านต่าง ๆ จะช่วยให้นักศึกษามองเห็นข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น
6. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมเหตุการณ์และความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้โดยการบันทึกเรื่องราวลงในเส้นเทปอาจบบันทึกจากรายการโทรทัศน์ จาก ภาพยนตร์ หรือจากกล้องโทรทัศน์ก็ได้
7. ใช้เป็นสื่อรวมสื่อการสอนหลายประเภทไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการเตรียมสื่อการสอนของครู
8. ใช้แก้ปัญหาด้านการขาดแคลนผู้สอนในสถาบันการศึกษาโดยเชิญผู้รู้มาบรรยาย แล้วให้นักศึกษา นั่งเรียนตามห้องเรียน ซึ่งมีเครื่องรับโทรทัศน์ติดตั้งไว้

การเรียนการสอนโดยใช้วิธีนี้นั้น นอกจากจะคำนึงถึงรูปแบบรายการแล้ว ผู้จัดทำ

รายการต้องคำนึงถึงวิธีการจัดวิธีนำเสนอภาพเพื่อการบรรลุเป้าหมายในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ

สุทัศน์ บุรีภักดี (2528:264-270) ได้กล่าวถึงวิธีนำเสนอภาพเพื่อให้ผู้ชมเกิดบทบาท คือ

1. การนำเสนอภาพในรูปแบบแทนการได้เห็น (Objective Shot) ลักษณะของภาพที่ปรากฏเป็นเพียงการแจ้งหรือบอกให้ผู้ชมได้ทราบว่าเกิดอะไร ที่ไหน เมื่อใด และใครเป็นผู้กระทำ อยู่เท่านั้น หวังผลเพียงการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. การนำเสนอภาพในรูปแบบดึงผู้ชมเข้ามาพัวพันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Subjective Shot) เป็นวิธีที่ดึงผู้ชมเข้าร่วมในเหตุการณ์ของภาพในช่วงนั้น ๆ ตามแต่จะถ่ายทอดให้เป็นไป ลักษณะภาพ เช่นนี้จะมีความรู้สึกเหมือนกับว่าตัวผู้ชมได้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย และกำลังเผชิญชะตากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นในการคาดหวังร่วมกับผู้แสดง

3. การนำเสนอภาพในรูปแบบการรับรู้อย่างใกล้ชิด (Point of View Shot) เป็นการกำหนดวิธีการถ่ายภาพที่อยู่ในลักษณะก้ำกึ่งระหว่างการนำเสนอรูปแบบแทนการได้เห็น กับการดึงดูดผู้ชมเข้ามาพัวพันกับเหตุการณ์ ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเหมือนกับได้อยู่ใกล้เหตุการณ์

วิดิทัศน์เป็นสื่อการสอนและการศึกษาที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยสมบูรณ์นั้น วิจิตร ภักดีรัตน์ (2525:74-75) ได้กล่าวถึงการเรียนที่สมบูรณ์จะต้องมีประเภทของการเรียนป้อนอย่างน้อย 3 ประเภทคือ

1. ความรู้ หมายถึง ความรู้ในรายละเอียดของข้อเท็จจริง ความรู้ในกระบวนการหลักการในด้านนี้โทรทัศน์ทำได้ดีมาก เพราะสามารถเสนอภาพนิ่งอันมีรายละเอียดให้พิจารณาได้ เสนอการเคลื่อนไหวอันเน้นความรู้ในกระบวนการ สามารถนำเอาตัวอย่างเข้ามาให้ผู้เรียนได้ มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งของต่าง ๆ อันสามารถสรุปให้เป็นหลักการได้ สามารถนำความรู้ หรือหลักการต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ทักษะ โทรทัศน์มีทั้งเสียงและภาพ สามารถที่นำสภาพที่เป็นจริงเข้ามาให้ผู้เรียนเห็นได้ และสามารถกระตุ้นอารมณ์ได้ดี การมีอารมณ์ร่วมเป็นจุดสำคัญในการก่อให้เกิดทัศนคติ ความซาบซึ้งและค่านิยม นับว่าเป็นแรงที่ให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์

3. ทักษะ โทรทัศน์สอนทักษะได้ดี เพราะสามารถเสนอขั้นตอนต่าง ๆ ให้คนปฏิบัติตามได้ หรือเข้าใจได้ สามารถสาธิตขั้นตอนต่าง ๆ ให้ผู้ดูเห็นได้ชัดเจน สามารถถ่ายให้เห็นส่วนที่ต้องการให้เห็น สามารถทำให้การเคลื่อนไหวที่เร็วหรือช้าลงได้

ขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์

วิจิตร ภักดีรัตน์ (2525:432-433) กล่าวว่า การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ต้นนั้น จะต้องคำนึงถึง

1. ผู้ผลิตจะต้องศึกษาและเข้าใจขอบเขตเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี
 2. ผู้ผลิตจะต้องเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุด เช่น ความรู้เบื้องต้น เพศวัย ประสบการณ์และความสนใจ
 3. ต้องมีการวางแผนในการผลิตรายการให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการ ให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างดีที่สุด ให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย
 4. มีความเข้าใจในเรื่องการผลิตรายการโดยทั่วไป เช่น เข้าใจเทคนิคการถ่ายภาพ การเขียนบท ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการผลิต
 5. ภาพและเสียงที่แพร่ออกไปนั้นจะต้องมีความหมายในตัวเอง
- การผลิตรายการวิดีโอเทปขึ้นเรื่องหนึ่งนั้น มีขั้นตอนการผลิตหลายขั้นตอนด้วยกัน ไพโรจน์ ตรีธนาภรณ์ นิพนธ์ ศุภศรี และขจรรัตน์ ปิยะกุล (2528:76-78) กล่าวว่า การผลิตวิดีโอเทปนั้น หากผู้ผลิตปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆดังต่อไปนี้ ก็จะทำให้การผลิตรายการวิดีโอเทปดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น และสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มี 13 ขั้นตอน
1. กำหนดจุดประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน (Objectives) ต้องรู้จุดประสงค์ของเรื่องที่ต้องการ รู้ประเภทผู้ชม และวิธีการใช้สอนในห้องเรียน
 2. รวบรวมข้อมูลและเอกสาร (Collection of Materials and Research) ที่จำเป็นสำหรับการจัดทำรายการ ตรวจสอบความถูกต้อง รวมทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งขั้นนี้มีความสำคัญมาก
 3. คัดเลือกข้อมูลข่าวสาร (Selection of Materials) เอามาเฉพาะที่เหมาะสมจะใช้ในการทำรายการเท่านั้น
 4. เขียนบทรายการวิดีโอเทป (Scenaric Writing) เป็นขั้นที่เรียบเรียงและจัดเนื้อหารายการ ซึ่งควรมีการทำตั้งแต่เนิ่นๆ
 5. การเตรียมบันทึกเทปโทรทัศน์ (Preparation for Video Recording) จัดทำตารางในการบันทึก และจัดเจ้าหน้าที่ประจำแต่ละงาน และต้องแน่ใจว่าเจ้าหน้าที่แต่ละคนทราบงานในหน้าที่ดี
 6. งานศิลป์ (Artwork) เป็นงานด้านการเตรียมหัวเรื่อง แผ่นภาพพลิก จาก อุปกรณ์อื่น ๆ
 7. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตทดลอง (Equipment and Materia for Demonstration) ซึ่งก่อนการบันทึกเทปต้องแน่ใจว่าสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการสาธิตมีพร้อม
 8. การบันทึกภาพ (Video Recording) ก่อนการบันทึกภาพควรตรวจสอบเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆให้เรียบร้อย แล้วจึงบันทึกภาพตามเนื้อหา
 9. การตัดต่อ(Editing) หลังจากบันทึกเทปแล้วนำมาเรียบเรียงตัดต่อเพื่อให้เรื่องดำเนิน

ไปอย่างต่อเนื่อง เหมาะสม ตามที่กำหนดไว้ ไม่ก่อความรำคาญให้แก่ผู้ชม

10. การบันทึกเสียง (Sound Recording) เป็นขั้นที่เสียงต่างๆจะถูกบันทึกเข้าไปในเทป โทรทัศน์ตามบทนั้นๆ เช่น คำบรรยาย การสนทนา เพลง เสียงประกอบ

11. ฉายทดลอง (Preview) เป็นการฉายให้ผู้ร่วมงานฝ่ายต่างๆได้ชมพร้อมกัน เพื่อเป็นการ ตรวจสอบและวิจารณ์คว่ามีส่วนใดควรต้องปรับปรุง และถ้าต้องการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเทปโทรทัศน์ดังกล่าว เราควรนำไปฉายทดลองให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยการสุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบก็ได้

12. การนำไปใช้ (Utilization of Program) เมื่อมีการทดลองว่าวิดีโอเทปดังกล่าว สามารถใช้ได้ ก็จะไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นการฉายในห้องเรียนหรือศึกษาเป็นรายบุคคลก็ได้

13. การประเมินผล (Evaluation) เมื่อฉายวิดีโอเทปดังกล่าวแล้ว ควรมีการประเมินผล รายการ จะทำให้ทราบว่ากลุ่มเป้าหมายนั้นมีความเข้าใจในเรื่องหรือไม่ อย่างไร และมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการถ่ายทำ การแสดง การสาธิต(ถ้ามี) การดำเนินเนื้อหา การตัดต่อ ศิลปกรรม ดนตรี และเสียงประกอบ ซึ่งผลจากการประเมินนี้ผู้ผลิตสามารถนำไปใช้ ปรับปรุงรายการวิดีโอเทป และอาจใช้เป็นแนวทางในการผลิตเทปโทรทัศน์เรื่องอื่นๆต่อไป

คุณค่าของวิดิทัศน์

วิดิทัศน์ได้มีการนำมาใช้แทบทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ การบันเทิง การค้า และวงการศึกษา ซึ่งมีการนำมาใช้ประโยชน์มากมาย เนื่องจากเป็นสื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สถาบันการศึกษาทุกระดับต่างนำวิดิทัศน์มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเสริมหรือขยายเพิ่มเติมเนื้อหา (Supplemental & Arichment) ของวิชาที่สอน หรือใช้วิดิทัศน์ มาสอนโดยตรง (Direct Instruction) ทั้งนี้เพราะวิดิทัศน์สามารถใช้สอนได้ทุกระดับ ทุกกลุ่ม หรือ แม้แต่การศึกษาด้วยตนเอง (วีระ ไทยพานิช. 2527:121) เป็นอุปกรณ์ที่สะดวกสบายในการนำ รายการที่บันทึกไว้มาเสนอได้ ทุกเวลา คุณภาพก็ไม่แตกต่างจากรายการสด

จากการสัมมนาเรื่องบทบาทและแนวโน้มของเทคโนโลยี เทปโทรทัศน์ในการศึกษา และการพัฒนาประเทศของนักวิชาการ นักศึกษา ตลอดจนผู้รู้ เมื่อวันที่ 8-9 กรกฎาคม 2525 พอจะสรุปคุณค่าข้อดี และประโยชน์ของวิดิทัศน์ไว้ดังนี้ (คณะนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2525 :1-25)

1. ใช้เทปโทรทัศน์บันทึกการรายการสอนที่ครูต้องสอนเรื่องเดียวกันซ้ำหลายรอบ ในกรณีที่

มีผู้เรียนมาก การเรียนแบ่งเป็นรอบๆ โดยนำเทปโทรทัศน์ที่บันทึกการการสอนของครูมาเปิดสอนนักเรียนในแต่ละรอบ แทนที่ครูจะต้องสอนเองทุกรอบในเรื่องเดียวกัน ซึ่งครูอาจจะสอนได้ไม่ดีทุกรอบ

2. บันทึกสิ่งที่ศึกษาเอาไว้ใช้ในการพิจารณา หรือให้รู้ผลว่าเป็นอย่างไร เช่น บันทึกการสอนเอาไว้เพื่อนำเอามาให้ผู้สอนและคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรได้ทบทวน และพิจารณาปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

3. บันทึกรายการใหม่ๆ เป็นเรื่องๆ นำไปเสริมรายการที่จะสอน และยังบันทึกรายการของโทรทัศน์โดยตรงเพื่อนำเอาไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

4. บันทึกรายการจากภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ม้วนเดียวสามารถบรรจุภาพยนตร์ได้ 4-5 เรื่อง นำไปใช้ได้สะดวก กระทบตริต

5. แนวโน้มของราคาเทปโทรทัศน์ในอนาคตจะลดลง

6. เทปโทรทัศน์ราคาถูกกว่าฟิล์มภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ที่บันทึกใช้แล้วสามารถลบทิ้งแล้วบันทึกใหม่ได้หลายครั้ง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดทำ

7. เทปโทรทัศน์สามารถตัดต่อส่วนที่ถ่ายทำไม่ได้ออกไปได้ ซึ่งทำให้การดำเนินเรื่องราบรื่นกว่าออกรายการสด

8. บันทึกแล้วสามารถชมได้ทันที ไม่ต้องผ่านกระบวนการล้างฟิล์มเหมือนฟิล์มภาพยนตร์ ในเวลาใช้ จะเจ็บไม่มีเสียงรบกวนสมาธิผู้ชมเพราะเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์เจ็บกว่าเครื่องฉายภาพยนตร์

9. มีขนาดเล็ก สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย และคาดว่าในอนาคตคงจะมีขนาดเล็กลงไปเรื่อย ๆ

10. สามารถใช้กับกลุ่มผู้ชมต่าง ๆ กัน ผู้ชมกลุ่มใหญ่ใช้ในลักษณะของการผลิตเทปโทรทัศน์แล้วส่งให้สถานีโทรทัศน์เป็นผู้ส่งกระจายสาร ผู้ชมเฉพาะบุคคลใช้ในลักษณะการผลิตรายการศึกษารายการบุคคลให้แต่ละคนได้ศึกษาซึ่งอาจใช้ควบคู่กับคอมพิวเตอร์ได้

วิดิทัศน์นำมาใช้กันมากในการทดลอง หรือการสาธิต เพราะมีคุณสมบัติหลายประการ สมานชาตยานนท์ (2527:140) ได้ชี้ให้เห็นว่า วิดิทัศน์สามารถบันทึกกิจกรรมการทดลองที่ใช้อุปกรณ์พิเศษให้ผู้เรียนดูพร้อมกันได้ครั้งละมากกว่าสภาพการสอนปกติ เปรี๊ยะ กุมุท (2519:3-4) กล่าวถึงเรื่องการสาธิตว่า โทรทัศน์สามารถใช้ในการสาธิตได้ผล เพราะสามารถให้ผู้เรียนเห็นในสิ่งที่ควรเห็น และยังจำกัดความผิดพลาดในการ สาธิตได้โดยวิดิทัศน์บันทึกภาพไว้ล่วงหน้า

สันทัด ภบาลสุข (2527:24) ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านเทปโทรทัศน์เข้ามามีบทบาททางด้านการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะสามารถจะนำไปใช้ได้ทุกระดับชั้น และสามารถใช้ได้ทุกวิชา โดยอาจใช้เทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษาดังนี้

1. พัฒนาการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์บันทึกการการสอนเอาไว้ เพื่อให้ครูผู้สอนและ

คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรได้ทบทวนและพิจารณาหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2. ช่วยในการประเมินผลการกระทำของตนเองและเปิดให้มีการแก้ไข ปรับปรุงการกระทำให้ดียิ่งขึ้น

3. สามารถใช้กับกลุ่มผู้เรียนต่าง ๆ ได้ กล่าวคือ

3.1 การศึกษามวลชน โดยผลิตรายการแล้วส่งให้สถานีโทรทัศน์ เป็นผู้ส่งกระจายสารนั้น

3.2 การศึกษากับกลุ่ม ปัจจุบันใช้ได้ผลมาก เพราะมีผลย้อนกลับ (Feedback) รวดเร็ว

3.3 การศึกษารายบุคคล โดยการผลิตรายการเพื่อการศึกษารายบุคคลให้แต่ละคนได้ศึกษา

ดวงเดือน เทศวานิช (2530:173-176) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโทรทัศน์โรงเรียนว่า

1. ช่วยจูงใจให้เกิดการเรียนรู้และจำได้นานเพราะโทรทัศน์ให้ผู้เรียนได้สัมผัสทั้งทางหูและทางตา

2. โทรทัศน์เป็นสื่อกลางในการสาธิต กล้องโทรทัศน์สามารถถ่ายภาพวัตถุที่ย่อยยากซับซ้อน และมีขนาดเล็กมากให้เห็นได้ชัดเจนกว่าการให้นักเรียนมองด้วยตาเปล่า เช่น การผสมเกสรดอกไม้ นับว่าโทรทัศน์เป็นเสมือนเครื่องมือในการสาธิต ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. ทำให้ผู้เรียนได้เรียนจากครูที่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชานั้นจริงๆ และทำให้ครูได้เห็นตัวอย่างการสอนที่ดี และสามารถปรับปรุงวิธีสอนของตนเองให้ดีขึ้น

4. ช่วยให้ครูสามารถสอนนักเรียนพร้อม ๆ กันได้ทุกห้องเรียน ทำให้นักเรียนได้เห็นเนื้อหาเหมือน ๆ กันจากครูคนเดียว ซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและแรงงานของครูได้เป็นอย่างมาก

5. สามารถนำมาใช้สอนได้ทุกวิชาและทุกระดับชั้นทำให้นักเรียนมีความรู้ในวิชาต่าง ๆ และมีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

6. ช่วยฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและความรู้บางอย่าง เช่น การเล่นดนตรีบางชนิดซึ่งหาคนเล่นได้ยาก การละเล่นพื้นเมืองของไทย เป็นต้น

7. เปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ได้เห็นสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน

8. ช่วยให้นักเรียนที่ฉลาดมากและฉลาดน้อยได้มีโอกาสเรียนรู้ตามระดับหรือ ชีตความสามารถของตน เนื่องจากโทรทัศน์เป็นแหล่งความรู้อย่างหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ขวนขวายหาความรู้ตามความถนัด และความสนใจ

คิลลี (Kelly. 1985:52-56) ได้ให้ความเห็นว่าวิดิทัศน์อำนวยความสะดวกได้หลายอย่างในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาจริง ๆ ในสังคม และภาษาในบริบท

ที่สำคัญก็คือ แสดงให้เห็นภาษา ท่าทาง และแง่มุมต่างๆ ในการสื่อความหมาย

จากประโยชน์ของวีดิทัศน์เราสามารถนำเอาวีดิทัศน์เข้ามาใช้ในการศึกษาได้ ในลักษณะต่อไปนี้ คือ (สุดสวาท เกศบุรมย์. 2530:14)

1. การสอนเนื้อหาตามหลักสูตร โดยจัดผู้เชี่ยวชาญในแต่ละวิชามาเป็นผู้สอนจะทำให้ได้รายการที่มีคุณภาพ
 2. ใช้ในการสาธิต การแสดง การทำสิ่งของต่างๆ ซึ่งใช้ในการถ่ายทอดสามารถนำเสนอในสิ่งที่ผู้ชมควรได้ดูเป็นอย่างดี เช่น ภาพย่อ-ขยาย ทำให้ง่ายต่อการเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ได้
 3. ใช้ในการสอนซึ่งอาจเป็นรายการเสริมบทเรียน หรือเป็นการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อส่งเสริมในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
 4. ใช้ในการให้ความรู้ในลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนทั่วไป โดยจัดเป็นโปรแกรมข่าวสารข้อมูล ความรู้ทั่วไปที่เป็นประโยชน์ หรือรายการที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะและอาชีพแล้วนำไปเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ในรูปของรายการทีวีหรือวีดิทัศน์เคลื่อนที่ได้
 5. ใช้ในการอบรมบุคคลากรและพัฒนาทักษะด้านปฏิบัติ โดยบันทึกภาพกิจกรรมเหตุการณ์หรือการฝึกภาคปฏิบัติ แล้วนำมาฉายดูข้อดีข้อเสียต่างๆ เพื่อหาจุดบกพร่องแล้วแก้ไขให้ดีขึ้น
 6. ใช้ในการเสริมสร้างหรือปลูกฝังทัศนคติ ระเบียบวินัย จริยธรรม คุณธรรม หรือใช้ในการให้ความคิดรวบยอด เช่น ในการรณรงค์ในเรื่องโรคเอดส์ การป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น
- ดังนั้นพอสรุปได้ว่าวีดิทัศน์ เป็นสื่อที่เข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ถ้าหากผู้นำไปใช้ได้จัดระบบการใช้วีดิทัศน์เพื่อการศึกษาอย่างดีแล้ว ก็จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา

การเขียนบทเพื่อการถ่ายทำวีดิทัศน์

บทเพื่อการถ่ายทำวีดิทัศน์มีความสำคัญมากเพราะจะเป็นแนวทางให้ผู้ร่วมผลิตในทีมงานได้รับทราบและเข้าใจตรงกันว่าจะทำงานกันอย่างไร ผู้เขียนบทจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจกระบวนการผลิต เทคนิคและอุปกรณ์ และข้อจำกัดของเครื่องมือเหล่านี้ ต้องมีความเข้าใจต่อการใช้ภาษาในการเขียนบท นอกเหนือจากเนื้อหาสาระของเรื่องนั้นๆ

การเขียนบทเพื่อการถ่ายทำวีดิทัศน์ มีขั้นตอนที่ผู้เขียนพึงยึดถือเพื่อเป็นหลักปฏิบัติดังนี้

1. กลุ่มผู้ชมเป้าหมาย (Target Audience) ผู้เขียนต้องกำหนดลงไปให้แน่นอนว่า กลุ่ม

ผู้ชมเป็นกลุ่มเป้าหมายใดซึ่งต้องเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวเท่านั้น

2. วัตถุประสงค์ของรายการ (Programme Objective) ควรมีเพียงวัตถุประสงค์เดียว
3. ความยาวของรายการควรกำหนดให้แน่นอน
4. ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล (Information Gathering) สำหรับประกอบการคิดและ

จัดสรรเนื้อหาของรายการ

5. ลำดับเนื้อหา (Editorial Running Order) โดยคำนึงถึง
 - 5.1 วิธีการนำเสนอ (Presentation Technique) ซึ่งอาจจะเป็นการสาธิต บรรยาย
 - 5.2 การเสนอภาพที่ต้องการให้ปรากฏในจอโทรทัศน์เพื่อการถ่ายทอดเนื้อหา
6. การลำดับภาพ (Picture Running Order) การทำแผนภาพที่จะนำเสนอ
7. สถานที่การถ่ายทำต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าเป็นการถ่ายทำในหรือนอกสถานที่

สรุป หลักการสำคัญในการเขียนบทเพื่อถ่ายทำวิดีโอ จำเป็นที่จะต้องเขียนให้ภาพสามารถบรรยาย ความหมายได้ ส่วนเสียงนั้นเพื่ออธิบายความหมายของภาพให้ชัดเจนขึ้น และเพื่อให้เนื้อหาสมบูรณ์ขึ้นเท่านั้น

ประเภทของบทโทรทัศน์

ประเภทของบทโทรทัศน์แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. Outline script เป็นเพียงโครงร่างแบบคร่าว ๆ ที่กล่าวถึงว่าเป็นเรื่องอะไร ลักษณะของรายการ ผู้ร่วมรายการและรายละเอียดอื่นๆ
2. Semi script เป็นบทที่กล่าวถึงแนวทางของรายการโดยกว้าง ๆว่าจะไปในแนวใดเกี่ยวกับอะไร สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในฉาก
3. Fully script เป็นการเขียนบททุกคำพูดที่จะแสดงทางคำบรรยายบทสนทนาและคำบรรยายลักษณะภาพที่ต้องการโดยละเอียดทุกขั้นตอน

ความรู้ในการเขียนบท

ผู้เขียนบทจำเป็นต้องมีความรอบรู้หลายด้าน ไม่เพียงแต่ความรู้ในเนื้อหาเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจในระบบและกระบวนการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเข้าใจถึงวิธีการสื่อความหมายด้วยภาพและเสียง การเขียนบทเป็นเรื่องของการจินตนาการออกมาเป็นภาพเคลื่อนไหวและเสียง นักเขียนบท

ที่ดีจึงต้องมีลักษณะดังนี้

1. ต้องเข้าใจวิธีการ แ่งมุมต่างๆของการผลิตรายการเช่น การใช้กล้อง เสียง การตัดต่อ และสิ่งอื่น ๆที่เกี่ยวกับการผลิตรายการ
2. ต้องทำงานร่วมกับคนอื่นได้
3. ต้องเต็มใจเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่จะนำมาเขียนบทให้มากที่สุด
4. ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ดู กลุ่มเป้าหมาย
5. ต้องมีความเข้าใจในการเขียน จะสามารถทำให้เข้าใจง่ายและสามารถผูกเรื่องราวได้น่าสนใจ
6. ต้องมีความเข้าใจว่าจะใช้ภาพอย่างไร เพื่อที่จะสื่อความหมายไปยังผู้ชมได้มากที่สุด
7. ผู้เขียนบทต้องมีความเข้าใจในภาษาภาพที่ใช้

งานวิจัยเกี่ยวกับวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา

งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ

นักวิจัยทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลายคนได้ทำการศึกษาทดลองและเปรียบเทียบการสอนโดยใช้สื่อการสอนอื่น ๆกับการศึกษา วิดิทัศน์ก็เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญในการเรียนการสอน ซึ่งได้มีนักวิจัยที่ได้วิจัยสื่อวิดิทัศน์ที่เกี่ยวกับการศึกษาดังเช่น

วิภาวี ศุลยานนท์ (2523) ได้ศึกษาโครงการจัดตั้งหน่วยเทปโทรทัศน์เคลื่อนที่เพื่อการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับกรมการสอนนอกโรงเรียน พบว่าเทปโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประกอบการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อสารมวลชนชนิดอื่น ๆหลายชนิด

วรพงศ์ ตติยะวรรณท์ (2528) ได้ทำการวิจัยเพื่อผลิตรายการโทรทัศน์เรื่องของจริงและหุ่นจำลอง สำหรับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยครูเพื่อการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนจากรายการโทรทัศน์กับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครู จันทระเกษมที่เรียนวิชา ศึกษา 361 เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนปกติ ส่วนกลุ่มทดลองเรียนจากรายการโทรทัศน์ ในเนื้อหาเดียวกัน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนปกติ

ไพรัตน์ รัตนวงศา (2529) ได้สร้างบทเรียนวิดีโอเทปเรื่อง “การใช้ภาษาไทยที่สัมพันธ์กับประเพณีไทยในนิราศเดือน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5” ทดลองหาประสิทธิภาพกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน จันทรหุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนวิดีโอเทป

ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.83/89.62 และคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนวิดีโอเทปมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ยุทธนันต์ ทาญนรงค์ (2530) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สิ่งช่วยจัดสัปดาห์หลังการสอนสองชนิด พบว่าการเรียนจากรายการโทรทัศน์ที่ใช้สิ่งช่วยจัดสัปดาห์หลังการสอนชนิดจักษุสัมผัส ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนจากรายการโทรทัศน์ ที่ใช้สิ่งช่วยจัดสัปดาห์หลังการสอนชนิดสิ่งพิมพ์

อนันต์นพ นิรมล (2531) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ ของนักเรียนที่เรียนจากเทปโทรทัศน์ กับการสอนปกติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จากเทปโทรทัศน์ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จาก การสอนปกติ หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว วัดผลการเรียนรู้ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติของนักเรียนทั้งสองกลุ่มทันที ผลปรากฏว่าการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนจากเทปโทรทัศน์ สูงกว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติ ส่วนผลการเรียนรู้ภาคความรู้ของนักเรียน ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

สำราญ เจริญทิพย์ (2532) ได้ทำการวิจัยเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางการเรียน โดยใช้ บทเรียนเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติในวิชาการเจียรไนเบื้องต้นของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 (ปวช. 1) วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ ให้กลุ่มทดลองเรียนจากบทเรียนเทปโทรทัศน์เรื่องงานเจียรไนลั้บคมมีดกลึงปอกขวา และกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนปกติ หลังจากเรียนแล้วทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันทีโดยใช้แบบทดสอบการวัดผลการเรียนรู้ภาคทฤษฎี เพื่อทดสอบการผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เสียก่อน จึงลงมือปฏิบัติลั้บคมมีดกลึงปอกขวา ปรากฏว่าทักษะการเรียนของนักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนเทปโทรทัศน์กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติไม่แตกต่างกัน

ชัยพร พุ่มทองดี (2534) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปฐมพยาบาล ของนักเรียนพลตำรวจ โรงเรียนตำรวจภูธร 4 โดยการสอนด้วยเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปฐมพยาบาล ของนักเรียนพลตำรวจ ที่สอนด้วยเทปโทรทัศน์สูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

โฮมส์ (Holmes. 1960) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางโทรทัศน์กับการเรียนกับครูในชั้นเรียนที่ มหาวิทยาลัยมิชิแกน เพื่อศึกษาว่าการสอนทางโทรทัศน์จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เพียงไร ผลการศึกษาพบว่า 90% ของนักเรียนที่เรียนทางโทรทัศน์กับนักเรียนที่เรียนในชั้นธรรมดา มีผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน เด็กที่มีสติปัญญาปานกลางและสติปัญญาดำชอบการเรียน

ทางโทรทัศน์ จึงสรุปได้ว่า โทรทัศน์สามารถนำมาแก้ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความสามารถได้

สวาซวอนเดอร์ (Schwarzwalder. 1961) ได้สำรวจว่าการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอน จะเพิ่มพูนความรู้ให้แก่แก่นักเรียนได้หรือไม่ เขาได้ศึกษากรณีวิธีต่างๆในการจัดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ทางโทรทัศน์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลปรากฏว่า ครูโทรทัศน์ช่วยแบ่งเบาภาระครูที่สอนในชั้นเรียนธรรมดาในด้านการจัดหาอุปกรณ์ต่างๆไปได้มาก และทัศนวิสัยที่ครูโทรทัศน์ใช้ประกอบการสอนช่วยให้นักเรียนได้ ความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าทัศนวิสัยที่ครูในชั้นเรียนใช้ประกอบการสอน เขาสรุปผลว่า นักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ได้รับความรู้มากกว่านักเรียนที่เรียนในชั้นธรรมดา

เลมเลอร์ (Lemler. 1959) ได้รวบรวมผลวิจัยการสอนโดยโทรทัศน์ของ โฮเดยา คูมาตะ (Hodeya Kumata) สรุปว่า

1. นักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์เรียนได้ดีพอ ๆกับนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนตามปกติ
2. บางกรณีกลุ่มที่เรียนจากโทรทัศน์ได้ผลดีกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติ
3. เกี่ยวกับความจำ ปรากฏว่ากลุ่มที่เรียนจากโทรทัศน์จำได้ดีพอ ๆกับกลุ่มที่เรียนตามปกติ
4. การสอนโดยใช้โทรทัศน์ได้ผลดีกว่าการสอนตามปกติ ถ้าเนื้อหาวิชาจัดเป็นกลุ่มย่อย ๆ
5. การสอนโดยโทรทัศน์ได้ผลดีพอ ๆกับการสอนแบบปาฐกถา หรือแบบตัวต่อตัว
6. การเรียนจากภาพยนตร์ที่ถ่ายจากรายการโทรทัศน์โดยตรง ได้ผลดีพอ ๆกับการเรียนจากรายการ โทรทัศน์

7. การสอนทางโทรทัศน์ มีประโยชน์ต่อผลการเรียนเกี่ยวกับทักษะมากกว่าวิธีอื่น ๆ

8. การฝึกครูที่สอนทางโทรทัศน์ที่ดี สามารถทำได้ในระยะเวลาอันสั้น

โคนิคส์ และฮิลล์ (Koenig and Hill. 1967) ได้สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ กับการเรียนการสอนปกติ การวิจัยส่วนมากพบว่า การสอนโดยใช้โทรทัศน์ที่มีผลดีกว่าการสอนปกติ และได้แสดงความเห็นค่อนข้างว่า อาจเป็นเพราะการสอนทางโทรทัศน์มีการเตรียมตัวที่ดีกว่า

ฮิลล์ลาร์ด (Hilliard. 1978) พบว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมาก เป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่สังคม เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ช่วยในการขยายตัวทางวัฒนธรรม และเป็นโรงเรียนที่ไม่มีขีดจำกัดเป็นอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งทางด้านธุรกิจ และอุตสาหกรรม โทรทัศน์ยังเป็นส่วนในการประชาสัมพันธ์ก่อให้เกิดการขยายตัวในการซื้อขาย

มิลเลอร์ และเบรนแนน (Miller and Brennan.1983) แห่งมหาวิทยาลัย Zhongshan เมือง Canton ได้ทำการศึกษาการใช้วิทยุทัศน์ในการช่วยสอนภาษาแก่ชาวต่างชาติ พบว่า การใช้วิทยุทัศน์นั้นง่ายและสะดวก เช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง แต่สิ่งที่ได้เปรียบคือนักเรียนได้ฟังทั้งเสียง และเห็นภาพประกอบไปด้วยพร้อมกัน และยังให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาพูดและภาษาท่าทาง

เมื่อศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทัศน์ จะเห็นว่า วิทัศน์การสอนมีเครื่องมือและเทคนิคในการผลิตรายการได้หลายรูปแบบ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจต่อบทเรียนเป็นพิเศษ เป็นการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในชั้นเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆได้ง่าย และรวดเร็วกว่าการสอนปกติ และผลการวิจัยพบว่าวิทัศน์ให้ผลการเรียนรู้ได้ไม่แตกต่าง หรือเท่าเทียมกับการสอนแบบปกติ และบางงานวิจัยยังดีกว่าด้วย ดังนั้นวิทัศน์ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนจะส่งผลทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมมาจากภาษาอังกฤษว่า Ethics หรือ Morality หมายถึง การกระทำทั้งกาย วาจา และใจที่พึงงามเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม (กองวิจัยการศึกษา. 2527:5)

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้หลายความหมายด้วยกัน ดังนี้

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2522:18) กล่าวว่า จริยธรรม คือ ประมวลความประพฤติ และความนึกคิดในสิ่งที่ดีงามเหมาะสม

สาโรช บัวศรี (2522:18) ได้ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือ แนวทางในการประพฤติ เพื่ออยู่กันได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข

แปลก สนธิรักษ์ และ วิทย์ วิศุทเวทย์ (2522:82) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า คือ หลักธรรมอันเป็นแนวปฏิบัติในการกระทำที่เป็นไปตามครรลองคลองธรรม มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นการให้คุณประโยชน์แก่ผู้อื่น และในเวลาเดียวกันก็เป็นประโยชน์แก่ตนเอง การปฏิบัติตามหลักธรรมนั้นก่อให้เกิดผลดีงามแก่ตนเอง ผลดีที่เกิดขึ้นมี 3 แง่ คือ

1. ทำให้ชีวิตมีความสุข
2. ทำให้ผู้อื่นมีความสุข
3. ปลดปล่อยตนเองให้มีอิสระ

นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้แตกต่างกัน ดังนี้

เพียเจท์ (Piaget. 1960:1) ให้ความเห็นไว้ว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจและอนามัยบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของการกระทำและสิทธิ

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969:4-5) กล่าวถึงจริยธรรมว่า มีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากล ที่คนทั่วไปรับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน เป็นอุดมคติ ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

จากเอกสารที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า จริยธรรมหมายถึง มาตรฐานความประพฤติ การปฏิบัติ ความนึกคิด และความดีงามของคน ซึ่งมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ลักษณะทางจริยธรรม

ส่วนลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2522:3-4)

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อห้ามทางสังคม และศาสนา ว่าสิ่งใดควรกระทำและไม่ควรกระทำ ซึ่งสมาชิกในสังคมต้องเรียนรู้
2. ทักษะเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกละอายใจกับลักษณะและพฤติกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะทัศนคตินี้รวมทั้งความรู้และความรู้สึกนั้นๆ เข้าด้วยกัน
3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น หรือดเว้นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืน กฎเกณฑ์ค่านิยมในสังคมนั้นๆ เช่น การโก่งสิ่งของ การโกหก หลอกลวง การลักขโมย เป็นต้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากทั้งนี้เพราะการกระทำที่ดีหรือเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม
4. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใด อย่างหนึ่ง เหตุผลเชิงจริยธรรมช่วยให้ทราบเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล เพราะจะเป็นเครื่องชี้ว่าพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้นๆ อยู่ในขั้นใด เพราะพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของคนเราที่กระทำอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน อาจมีเหตุผลเชิงจริยธรรมคนละอย่างคนละระดับได้

ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เรียน จริยธรรม 30 ประการซึ่งจัดไว้ในหมวดจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สุนทรอมรวิวัฒน์, 2523:78-79) ดังนี้ คือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์
2. ความเมตตากรุณา
3. ความไม่โลภและไม่ขโมย
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
5. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
6. การรู้จักความพอดี
7. การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ
8. การมีสัจจะและความจริงใจ
9. การไม่ลองเล่นและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ
10. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้ลึกผิดชอบชั่วดี
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่นเพียร
14. ความอดทน อดกลั้น
15. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
16. ความกตัญญูกตเวที
17. ความซื่อสัตย์สุจริต
18. การทำใจให้สงบ มีสมาธิและมีอารมณ์แจ่มใส
19. ความไม่เห็นแก่ตัว
20. ความประณีตและความละเอียดถี่ถ้วน
21. ความรับผิดชอบ
22. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา
24. การยอมรับการเปลี่ยนแปลง
25. มารยาท และนิสัยส่วนบุคคลในการเดิน นอน ขับถ่าย แต่งกายและสังคมระหว่างเพศ
26. มารยาทในการแสดง การแสดงความเคารพ การขอภัย การแสดงความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่เห็นด้วย การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ

27. หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน(สหธรรม) ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
28. ความเป็นผู้มีลักษณะธรรม และปฏิบัติตามประเพณีนิยม
29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
30. การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติตามจริยธรรม

โครงสร้างทางจริยธรรมตามทฤษฎีของ เพียเจท์ และโคลเบอร์ก

โครงสร้างทางจริยธรรมตามทฤษฎีของเพียเจท์

เพียเจท์ (Piaget) เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุดเมื่อ 8-10 ปี และได้แบ่งขั้นของการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็นสามขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม เป็นขั้นที่เด็กมีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ขวบ พัฒนาการทางด้านจริยธรรม ยังไม่เกิดขึ้น แต่สามารถเรียนรู้เรื่องทั่วไปได้ โดยประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว
2. ขั้นยึดคำสั่ง เป็นขั้นที่เด็กมีอายุ 2-8 ปี เด็กจะยึดคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นหลักในการปฏิบัติ
3. ขั้นยึดหลักแห่งตน เป็นขั้นที่เด็กมีอายุ 8-10 ปี เด็กจะค่อยๆพัฒนาการจากขั้นที่ 2 มาสู่ขั้นที่ 3 ซึ่งเกิดจากการพัฒนาการทางสติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมอย่างมาก ความเกรงกลัวอำนาจ ภายนอก จะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก . 2520:32)

โครงสร้างทางจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยอาศัยทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของเพียเจท์เป็นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างของเขาเป็นทั้งเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่ การศึกษาใช้วิธีสัมภาษณ์และการเขียนตอบ โคลเบอร์กได้จัดลำดับเหตุผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็น 6 พวก แล้วทำการศึกษาค้นคว้าตรวจสอบหลายครั้งจึงสรุปว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของคนเรามี 6 ขั้น พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับอายุ และพัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์กกำหนดขั้นของจริยธรรมโดยถือจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ว่าในระดับอายุนี้ให้เหตุผลลักษณะแบบนี้ แต่ละขั้นจะแทนระบบความคิด ซึ่งได้จากส่วนใหญ่ว่ามีขอบเขตความคิดทางจริยธรรมอย่างไร แต่ละขั้นยังเป็นส่วนหนึ่งของขั้นที่สูงขึ้นไป ขั้นที่สูงกว่า จะแสดงถึงความเข้าใจที่เหนือกว่า มีการรับรู้ที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง และเป็นนามธรรมกว่าเป็นการแก้ปัญหาที่มีหลักเกณฑ์ที่มีเหตุผลมากกว่า โคลเบอร์ก (เดช วิโย. 2522:12

อ้างอิงมาจาก Kohlberg.n.d.) พัฒนาการทางจริยธรรม ทั้ง 6 ชั้นจัดเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับมี 2 ชั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหลีกมิให้ถูกลงโทษเป็นหลัก เด็กเล็กอายุต่ำกว่า 7 ปี ชอบใช้หลักการ หลีกเลียงมิให้ได้รับโทษเป็นเหตุผลในการกระทำ หรือเขาเลือกกระทำในทางที่จะเกิดประโยชน์แก่ตนเองมากกว่า เนื่องจากเด็กเล็กนี้เป็นบุคคลที่ต้องพึ่งพาและอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้อง เชื่อฟังคำสั่ง เด็กในวัยนี้เข้าใจคำว่า ความดีไปในความหมายว่า ความดีคือสิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกลงโทษ เช่น เด็กยอมสัฟฟิหลังอาหาร เพราะกลัวถูกพ่อดุ นอกจากนี้การตัดสินใจว่าอะไรถูก อะไรผิด เด็กจะมองที่ผลของการกระทำว่าถ้าเสียหายมากก็จะตัดสินใจว่าการกระทำนั้นผิด ไม่ได้มองที่สาเหตุของการกระทำเลย

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล เด็กเล็กนั้นจะถูกผู้ใหญ่ดูว่า หรือเขียนตีเพื่อที่จะทำให้เขาทำให้ถูก หรือกระทำตนให้เป็นคนดี เมื่อเด็กอายุมากขึ้นระหว่าง 7-10 ปี จะมีความรู้สึกว่าเป็นของธรรมดาสำหรับการกระทำของผู้ใหญ่เช่นนั้น เด็กจะค่อยๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือการชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เขากระทำความดีได้มากกว่าการดูว่าหรือว่าจะลงโทษ เช่น เด็กหญิงจะช่วยบิดามารดาดูแลรถคันไม้ก็เพื่อจะได้รับการชมเชย เด็กชายจะช่วยทำความสะอาดบ้านเพื่อว่าจะได้เงินเป็นรางวัลมากขึ้นและเด็กในวัยนี้เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกันแบบเด็กๆ เช่นเมื่อเขาให้เงินมาฉันก็ต้องตอบแทนเขาไป เริ่มมีความเข้าใจในความคิดเห็นของคนอื่น

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำตามความเห็นชอบของตนเอง เด็กที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะเห็นความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก เด็กวัยนี้จะทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วยเพื่อให้เป็นที่ชอบพอของเพื่อนฝูงและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน หลักการขั้นนี้จะใช้มากในเด็กอายุประมาณ 13 ปี เช่น เด็กหญิงต้องการนุ่งกระโปรงสั้น ตามสมัยนิยมเพื่อเพื่อนๆจะได้ไม่คิดว่าตนเชย หรือเด็กชายก็จะไม่ตัดผมสั้นเกรียนเพื่อเพื่อนจะได้ไม่ล้อว่าเป็น“ลุง”

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ เด็กวัยรุ่นเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์มากพอที่จะทราบว่า ในสังคมประกอบด้วยคนกลุ่มต่างๆ แต่ละกลุ่มก็มีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ บางกลุ่มก็มีเจ้าหน้าที่รักษา กฎเกณฑ์เหล่านั้นด้วย และเขาก็มีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่มต่างๆ และมีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เขามีความเข้าใจบทบาทของผู้อื่นด้วยว่าคนนั้นเขามีหน้าที่ตำแหน่งอย่างนั้นเขาจึงปฏิบัติอย่างนั้นการกระทำที่ถูกต้องนั้นจะพิจารณาเพื่อกลุ่มเพื่อส่วนรวมด้วย

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญา หรือการมีเหตุผลและเคารพตนเอง บุคคลที่ใช้หลักการในขั้นนี้ จะมีการกระทำที่พยายามจะหลบหลีกมิให้ถูกตราหน้าว่าเป็นคนขาดเหตุผล เป็นคนที่ไม่แน่นอน ใจโลเล ไม่มีหลักยึด ไม่มีจุดหมาย คำว่า “หน้าที่” ของบุคคลในขั้นนี้หมายถึง การทำตามที่ดีกลง หรือให้สัญญา ไว้กับผู้อื่น ไม่พยายามจะฉ้อโกงสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

มากกว่าส่วนตัว มีความเคารพตนเอง จริยธรรมขั้นนี้พบมากในผู้ใหญ่หรือวัยรุ่นตอนปลายบางคน

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการตามอุดมคติสากล พัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้จะพบในผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญาในขั้นสูง มีประสบการณ์และความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของตน และของสังคมอื่นๆในโลก บุคคลที่ใช้หลักการในขั้นนี้จะเป็นผู้ที่รับเอาความคิดเห็นที่เป็นสากลของผู้ที่เจริญแล้ว มีสายตาหรือความคิดเห็นที่กว้างไกลกว่ากลุ่มและสังคมของตนที่เป็นสมาชิกอยู่ บุคคลประเภทนี้จะมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำใจ เช่นยึดถือโลกบาลธรรม 2 คือความละเอียดใจตนเองที่จะกระทำชั่วและมีโอคัปปะ คือความเกรงกลัวต่อบาป เพราะมีความเชื่อในหลักสากลที่ว่าความเลวนั้น ถ้าบุคคลกระทำแล้วถึงแม้ว่าจะรอดพ้นไม่ถูกผู้ใดลงโทษแต่โทษที่ได้รับก็คือผู้กระทำความเลวนั้นจะมีจิตใจต่ำลง

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทางจริยธรรมที่กล่าวมานั้นในระดับต้น ๆ บุคคลจะเห็นแก่ตัวแล้วจึงค่อย ๆ ลดความเห็นแก่ตัวลงไปเป็นการเห็นแก่สังคม และไม่เห็นแก่ตัวเลยในที่สุด แต่บุคคลโดยทั่วไปมักจะพัฒนาถึงระดับสูงสุคน้อยมาก

วิธีสอนจริยธรรมและวิธีเสริมสร้างจริยธรรม

การสอนจริยธรรมได้มีผู้เสนอวิธีสอนและวิธีสร้างเสริมจริยธรรมไว้มากมาย เพื่อหาวิธีที่เหมาะสมและให้ได้แนวทางในการสอนจริยธรรม ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2528:11-18) ได้เสนอหลักการสอนและวิธีสอนจริยธรรมไว้ 7 ข้อ คือ

1. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม โดยใช้บุคคลเป็นตัวอย่าง
2. สอนโดยจัดประสบการณ์ตรง ฝึกมารยาทต่าง ๆ ให้นักเรียนออกมาปฏิบัติ
3. สอนโดยใช้อุปกรณ เช่น รูปภาพเพื่อให้เกิดมโนภาพขึ้นในใจ
4. สอนให้เด็กฝึกแสดงความคิดเห็น ให้นักเรียนเล่าเรื่องและอภิปราย
5. สอนโดยครูทำตนให้เป็นตัวอย่าง ทั้งความประพฤติ กาย และวาจา
6. สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลในด้านวัย สติปัญญา สิ่งแวดล้อม และการ

อบรมทางบ้าน

7. สอนโดยการปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้นักเรียนนำคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สุมน อมรวิวัฒน์ (2523:197-215) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนจริยศึกษาหลายวิธี ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. สอนโดยการบรรยายหรืออธิบาย ครูควรใช้ภาษาที่ง่าย ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

ทุกครั้งที่สอน อุปกรณ์การสอนอาจมีได้ทั้งประเภทสัญลักษณ์ ข้าว หนังสือพิมพ์ เหตุการณ์และบุคคล

2. สอนโดยการตั้งปัญหา โดยครูและนักเรียนร่วมกันตั้งปัญหาที่สนใจอยากรู้หรืออยากทราบ คำตอบเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน แล้วช่วยกันหาคำตอบ ซึ่งอาจจะแบ่งกลุ่มหาคำตอบหรือช่วยกันหาคำตอบด้วยวิธีอื่น ๆ ก็ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ครู นักเรียน ตลอดจนเนื้อหา

3. สอนโดยให้ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงหรือหาคำตอบเอง โดยการกำหนดหัวข้อให้นักเรียน ค้นคว้าหาคำตอบ หาข้อเท็จจริง อาจแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล แล้วให้ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงนั้น ๆ

4. สอนโดยการไปสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ และผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน อาจรวมไปทั้งห้อง หรือแบ่งเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม

5. สอนโดยการสังเกต โดยให้นักเรียนสังเกตงานพิธีทางศาสนา ประเพณี มารยาทต่าง ๆ โดยให้นักเรียนไปร่วมงานที่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

6. สอนโดยใช้วิทยากรผู้มีความรู้มาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน
7. สอนโดยให้นักเรียนเล่าเรื่องและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน
8. สอนโดยให้เรียงความปากเปล่าในเรื่องที่เรียน
9. สอนโดยวิจารณ์ข่าวและเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
10. สอนโดยให้เขียนคำบรรยายประกอบภาพ
11. สอนโดยแสดงบทบาทประกอบเรื่อง หรือบทบาทสมมติ
12. สอนโดยใช้บัตรคำฝึกการเขียนและอ่านคำยาก
13. สอนโดยใช้เพลงประกอบการเรียน หรือจริยธรรมจากเนื้อเพลง
14. สอนโดยให้ทำสมุดภาพหรือสมุดศัพท์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน
15. สอนโดยเล่นนิทานประกอบ
16. สอนโดยให้ฝึกภาคปฏิบัติ ปฏิบัติจริง เช่น มารยาทต่าง ๆ

ส่วนกระบวนการเสริมสร้างจริยธรรม วินัย เกษมเศรษฐกิจ (2523:4-6) กล่าวว่า มีลำดับขั้นดังนี้ คือ

1. การเลือก เป็นขั้นตอนแรก จะต้องให้นักเรียนมีการเลือก สมมติว่าจะส่งเสริมความซื่อสัตย์ จะต้อง มีวิธีให้นักเรียนเลือกความซื่อสัตย์ถ้าบอกว่าความซื่อสัตย์คืออะไรแล้วให้นักเรียนจดจำไว้ เชื่อว่าไม่ได้ผล จะต้องมัลักษณะนิสัยหลาย ๆ อย่างให้นักเรียนเลือก เช่นความซื่อสัตย์ ความเกียจคร้าน ความฟุ้งเฟ้อ ความคดโกง เป็นต้น การสอนจริยศึกษาไม่ควรสอนด้วยการบอก แต่ควรสอนด้วยการให้เหตุผล อภิปรายให้เกิดปัญญา จะเห็นว่าความซื่อสัตย์นั้นดีแน่ จึงต้องสอนให้มีการไตร่ตรอง

ให้มีการเลือกอย่างมีปัญญา อย่างอิสระ ให้ผู้เลือกตัดสินใจเอง

2. การทดสอบ เมื่อเลือกปฏิบัติแล้ว จะต้องถนอมทดสอบสิ่งที่เลือก และจะต้องกล่าวหาในการแสดงออกในสิ่งที่เลือกด้วย

3. การปฏิบัติ ต้องลงมือปฏิบัติและต้องทำตลอดชีวิตให้เป็นกระบวนการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

งานวิจัยในประเทศ

สมใจ สุริยะกุล (2523) ได้สร้างบทเรียนสื่อประสมเพื่อใช้สอนวิชาจริยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไทยมุสลิมและไทยพุทธ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในด้านความมีวินัยแห่งตน นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวินัยแห่งตนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์ (2524) ได้ทดลองใช้สไลด์การ์ตูนเรื่องประกอบเสียงเป็นแม่แบบ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเลย จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีระพงษ์ คุณมณี (2526) ได้ศึกษาผลการสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจในการสอนจริยธรรมกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องจริยธรรม กลุ่มทดลองซึ่งสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ และกลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีสอนตามคู่มือแนวการสอนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทัศนคติต่อวิธีสอนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติต่อวิธีสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

วอนเนอร์ (Wagner. 1978) ได้ใช้การแสดงบทบาทเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชนกับนักเรียน อายุ 8-9 ปี โดยให้แสดงบทบาทเป็นชาวอินเดียนแดงที่ถูกถูกรานที่อยู่ เป็นการเน้นคุณค่าของการติดต่อสื่อสาร แสดงท่าทางโดยไม่ใช้คำพูด ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความเข้าใจและประทับใจในเรื่องที่แสดง มากจนเกิดความรู้สึกสงสาร และเห็นใจชาวอินเดียนแดง

ซิลเวอร์ และอื่นๆ (Silvern and others. 1979) ได้ทดลองเสนอเรื่องที่เป็นปัญหาระหว่างบุคคลทางเทปโทรทัศน์ จำนวน 6 เรื่อง แต่ละเรื่องต้องการคำตอบที่มีการสวมบทบาทสูงขึ้นหนึ่งขั้นเสมอ เมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องที่อยู่ต้นๆ เมื่อผู้ฝึกได้พบคำตอบแล้วจะมีการอธิบายถึงหลักของการคิด และการแก้ปัญหาแต่ละปัญหา นักเรียน มีโอกาสหาคำตอบด้วยตนเองมาก ผลการทดลองพบว่า การใช้เหตุผลความภูมิใจในตนเองของกลุ่มทดลองได้พัฒนาขึ้นมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยจะพบว่าการสอนจริยธรรมนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์ แต่การศึกษาในปัจจุบันนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จในด้านการสอนจริยธรรมมากนัก ดังนั้นการนำสื่อการสอนเข้ามาช่วยจะทำให้การสอนวิชานี้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างแน่นอน

เอกสารเกี่ยวกับการรับรู้ทางสายตา

การรับรู้ เป็นกระบวนการนำเอาความรู้เข้าสู่สมอง โดยใช้อวัยวะสัมผัสส่งประสาทการรับรู้ไปสู่มอง สมองก็จะเก็บรวบรวมข้อมูลและจดจำสิ่งต่างๆ เหล่านั้นไว้ สำหรับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดมโนภาพ (Concept) และทัศนคติ (Attitude) ของมนุษย์เรา ด้วยเหตุนี้เองจึงถือว่าการรับรู้เป็นส่วนสำคัญยิ่งของกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ (จำเนียร ช่วงโชติ. 2528:20) การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มต้นด้วยการรับรู้ที่ถูกต้อง การรับรู้ที่ถูกต้องจึงเป็นรากฐานสำคัญยิ่ง การรับรู้นั้นจะต้องมีสิ่งต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย เป็นขบวนการที่ซับซ้อน และการรับรู้จะถูกต้องแม่นยำหรือผิดพลาดเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่พอจะแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ สภาวะของสิ่งเร้า และตัวผู้รับรู้เอง (ชม ภูมิภาค. 2523:58-65)

การรับรู้ทางสายตา เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่คนเราใช้แต่แรกเกิด ซึ่งจะมีการพัฒนาตามลำดับขั้นตามอายุ และวุฒิภาวะ การรับรู้ทางสายตาจะมีประสิทธิภาพดีต้องได้รับการฝึกให้มีการพัฒนาความพร้อม 3 ประการ คือ วิธีการรับรู้ทางสายตา ความตั้งใจ และความสนใจ ซึ่งเป็นการนำไปสู่การใช้

สายตาเป็นอย่างดี (บังอร ต้นปาน. 2528:18-19)

การรับรู้ทางสายตานั้นมีความสำคัญสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นอย่างมาก เพราะเด็กเหล่านี้ใช้สายตาในการอ่านเพื่อรับรู้ทางภาษาแทนการฟังเป็นส่วนมาก ดวงเดือน ศาสตรภัทร (2515:149) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการรับรู้ทางสายตากับความสามารถทางการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พวงน้อย ศรีตลานนท์ (2515:67) ศศิธร ชันติธรากร (2520:46-50) และ ฟิลล์แมนส์ (Feldmann.1961:1084-1085) ที่พบว่า การรับรู้ทางสายตากับการอ่านมีความสัมพันธ์กันอย่างสูง ทุกระดับชั้นเรียน

ขบวนการอันสำคัญที่ทำให้เกิดการสื่อความหมายโดยภาษาของโทรทัศน์เกิดจากการใช้เทคนิคการเสนอภาพให้บรรลุเป้าประสงค์โดยการรับรู้ของผู้เรียน ภาพเกิดจากการมองเห็นของบุคคล เป็นการรับรู้วัตถุและเหตุการณ์ในชายของที่ว่างและเวลา (Space and Time) การรับรู้ในช่องว่างนั้นเป็นการรับรู้จากสามมิติ คือ ส่วนกว้าง ส่วนยาว และส่วนลึก ซึ่งจะปรากฏขึ้นในการมองดูภาพนิ่งหรือภาพที่ไม่ได้เคลื่อนไหวทั่วไป ส่วนภาพที่เคลื่อนไหวนั้น คนเรารับรู้โดยการรวมเอาเวลาเข้าไปด้วย ดังนั้นการรับรู้ที่เคลื่อนไหวจึงเป็นการรับรู้ที่ว่างและเวลา (จำเนียร ช่วงโชติ. 2528:101)

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าวีดิทัศน์เป็นสื่อที่อาศัยการรับรู้ทางสายตาที่สามารถช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความเข้าใจในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

เอกสารเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหมายถึงเด็กที่สูญเสียการได้ยินทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ไม่ว่าจะเป็นมาตั้งแต่กำเนิดหรือภายหลังเกิดก็ได้ ซึ่งการสูญเสียของการได้ยินนี้อาจรุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อความสามารถในการสื่อความหมาย หรือการเรียนรู้ภาษาของเด็กก็ได้ (วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. 2526:85)

สภาพความบกพร่องทางการได้ยินของเด็ก

1. เด็กหูตึง หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินจนไม่สามารถเข้าใจคำพูดและการสนทนา ซึ่งจำแนกตามเกณฑ์การพิจารณาอัตราความพิการของสมาคม โสิต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย โดยเฉลี่ยการได้ยิน มีหน่วยวัดเป็นเดซิเบลที่ความถี่ 500 1,000 และ 2,000 Hz ในหูที่ดีกว่ามี

4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 หูตึงน้อย สูญเสียการได้ยินระหว่าง 26-40 เดซิเบล

ระดับที่ 2 หูตึงปานกลาง สูญเสียการได้ยินระหว่าง 41-55 เดซิเบล มีปัญหาในการรับเสียงพูดในระยะ 3-5 ฟุต มีปัญหาการพูด เช่น พูดไม่ชัด พูดเสียงดังหรือเบาเกินไป ต้องใช้เครื่องช่วยฟังและได้รับการฝึกจากนักแก้ไขการพูด

ระดับที่ 3 หูตึงมาก สูญเสียการได้ยินระหว่าง 56-70 เดซิเบล มีปัญหาการได้ยินและการพูดในชีวิตประจำวัน เพราะต้องใช้เสียงดังมากจึงจะได้ยิน ต้องใช้เครื่องช่วยฟังและรับบริการแก้ไขการพูด

ระดับที่ 4 หูตึงรุนแรง สูญเสียการได้ยินระหว่าง 71-90 เดซิเบล ไม่ได้ยินเสียงพูดตามปกติแม้ใช้เครื่องช่วยฟังแล้วก็ตาม มีปัญหาในการพูด เช่น พูดไม่ชัด พูดไม่ได้ไม่เข้าใจภาษา มีการพัฒนาทางการพูดและเขียนแตกต่างจากเด็กปกติบางคน ต้องใช้ภาษามือและท่าทางในการสื่อความหมาย

2. เด็กหูหนวก หมายถึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจ หรือใช้ภาษาพูดได้ หากไม่ได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ และถ้าวัดระดับการได้ยินที่ 500 1,000 และ 2,000 Hz จะมีการตอบสนองของหูข้างที่ตึกว่า ต่อเสียงบริสุทธิ์ตั้งแต่ 91 เดซิเบลขึ้นไป

สำหรับระดับการได้ยินของคนปกตินั้นจะได้ยินที่ 0-25 เดซิเบล ตามระบบ ISO (International Standard Organization) (ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งประเทศไทย. 2529:4-6)

ประเภทของความบกพร่องทางการได้ยิน

นิวบี (Newby. 1958:31-55) ได้แบ่งประเภทของความบกพร่องทางการได้ยินไว้ดังนี้ คือ

1. ความบกพร่องทางการได้ยินจากการนำเสียง เป็นความบกพร่องในส่วนของหูที่ทำหน้าที่คลื่นเสียงในอากาศ เช่น ในส่วนหูชั้นนอกและหูชั้นกลาง เกิดการอุดตันในรูหู เยื่อแก้วหูทะลุ เป็นต้น

2. ความบกพร่องทางการได้ยินจากประสาทหูพิการ เกิดจากความบกพร่องของหูชั้นใน หรือส่วนของประสาทหูที่ติดต่อกันระหว่างหูชั้นในกับสมอง

3. ความบกพร่องรวม เป็นความบกพร่องทางการได้ยินที่เกิดจากการนำเสียงของหูชั้นนอก และหูชั้นกลาง ร่วมกับความพิการของประสาทหู

4. ความบกพร่องของสมองส่วนกลาง เนื่องจากสมองส่วนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเสียงไม่สามารถทำหน้าที่อย่างปกติได้ อาจเกิดจากการอักเสบที่สมองหรือโรคกลุ่มเลือด

สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน

ผดุง อารยะวิญญู (2523:35) ได้กล่าวถึงสาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยินว่าเกิดจาก

1. กรรมพันธุ์ เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง การสูญเสียการได้ยินอาจเกิดขึ้นก่อนคลอด หลังคลอด หรือตอนโตแล้วก็ได้
2. สาเหตุก่อนคลอด ระหว่างอยู่ในครรภ์เด็กอาจได้รับเชื้อโรคหรือไวรัสบางชนิดจากมารดาเมื่อมารดาป่วย ไวรัสที่ทำให้เกิดการสูญเสียการได้ยินในระหว่างที่เด็กอยู่ในครรภ์มากที่สุด คือ หัดเยอรมัน
3. สาเหตุระหว่างคลอด ในระหว่างคลอดที่ทำให้เด็กเกิดการสูญเสียการได้ยินนั้นมีน้อย
4. สาเหตุหลังคลอด เด็กที่มีพ่อแม่หูหนวกอาจจะเริ่มสูญเสียการได้ยินเมื่อไรก็ได้ อุบัติเหตุ เสียงดังก็อาจทำให้หูหนวกได้ ความชราก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สูญเสียการได้ยินเสื่อมลง หรือโรคติดเชื้อบางชนิด ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สูญเสียการได้ยิน

สาเหตุของความพิการทางการได้ยินเหล่านี้เกิดจากความเสียหายของส่วนต่างๆ ของหูส่วนนอก ส่วนกลาง และส่วนใน ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. อวัยวะที่ใช้ในสื่อเสียงพิการ (Conductive Hearing Loss) สาเหตุเกิดจากการติดขัดของการนำคลื่นเสียงในรูหูเนื่องจากมีขี้หูในหูส่วนนอก หรือเกิดจากการติดเชื้อในหูส่วนกลาง ไม่ได้ทำให้หูหนวกหมดทีเดียว ซึ่งอาจกำจัดขี้หูได้โดยแพทย์ และรักษาอาการติดเชื้อโดยใช้ยา อาจใช้เครื่องช่วยฟังทำให้อาการดีขึ้น
2. อวัยวะของหูส่วนในที่ได้รับเสียงเสีย (Sensorineural Hearing Loss) โดยทั่วไปมักมีอาการรุนแรงและรักษาให้หายได้ยาก สาเหตุเกิดจากเซลล์หรือใยประสาทในการรับส่งถูกทำลาย เกิดได้ในคนสูงอายุ ที่ผ่านการใช้งานเป็นระยะเวลานาน กรณีเด็กและผู้ที่อยู่ในวัยเรียนอาจเป็นมาแต่กำเนิด ได้รับความเสียหาย ก่อนหรือในระหว่างคลอด เพราะมารดาได้รับการติดเชื้อจากการติดเชื้อในช่วงเดือนแรกๆ ของการตั้งครรภ์ โดยเฉพาะ เชื้อหัด คางทูม และไข้หวัดใหญ่ ทำให้ประสาทรับเสียงถูกทำลายและหูหนวกตั้งแต่ในครรภ์
3. การสูญเสียการได้ยินแบบผสม (Mix Loss) เกิดจากสาเหตุทั้งสองอย่าง คือ อวัยวะสื่อเสียงพิการ และอวัยวะประสาทรับเสียงพิการ ก็จะทำให้เกิดการสูญเสียแบบผสมขึ้น อาจใช้เครื่องช่วยการได้ยินในลักษณะ คล้ายกันกับผู้มีสาเหตุจากอวัยวะสื่อเสียงพิการเพียงอย่างเดียว
4. ทางนำเสียงพิการ(นอกกระบบประสาทส่วนกลาง) ทำให้การฟังไม่ชัดเจน อาจมีการบาดเจ็บบริเวณเยื่อแก้วหู ท่อยูสเทเชียน (Ustachain Tube) เกิดการอุดตันเนื่องจากติดเชื้อหรือเป็น

ไข่วัด

4.1 ความพิการของหูส่วนนอก

ความพิการของหูส่วนนอกอาจไม่มีผลรุนแรงที่จะก่อให้เกิดปัญหาในการได้ยินได้เท่ากับ ความพิการของหูส่วนกลางหรือส่วนใน แต่อย่างไรก็ตามความพิการของหูส่วนนอกสามารถก่อให้เกิด ปัญหาในการได้ยินขึ้นได้ เช่น รูหูส่วนนอกไม่พัฒนาสมบูรณ์เต็มที่ ซึ่งเราอาจเรียกว่า อทรีเซีย (Artesia) การติดเชื้อ การฟกช้ำ หนองหู เป็นแผลในรูหู เป็นต้น เด็กที่มีปัญหาในการได้ยินเนื่องจากความ พิการของหูส่วนนอกนี้มักจะเป็นหูตึงไม่ถึงกับหูหนวก

4.2 ความพิการของหูส่วนกลาง

ปัญหาในการได้ยินซึ่งเกิดจากความพิการของหูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นพวกหูตึง สาเหตุของความพิการของหูส่วนกลาง มีดังนี้

- เยื่อแก้วหูอักเสบหรือทะลุ
- กระดุกม้วน หัก โกลน อักเสบวมแดง
- การอักเสบซึ่งเกิดจากการติดเชื้อ
- การอักเสบของท่อยูสเตเชียน (Ustachain Tube)
- การแพ้ยาบางชนิด ทำให้หูส่วนกลางอักเสบและมีน้ำเหลือง
- เนื้องอกในหู
- การถูกตีบริเวณศีรษะ

4.3 ความพิการของหูส่วนใน

ปัญหาในการได้ยินที่เกิดจากความพิการของหูส่วนในนี้ ส่วนใหญ่จะทำให้หูหนวกอย่าง หนัก และหนักมาก อาการที่เกิดจากความพิการของหูส่วนในจะสังเกตได้จากอาการต่างๆ เช่น ยาก ลำบากในการ เข้าใจคำพูด (Dysacusis) มีเสียงรบกวนในหู (Tinnitus) มีปัญหาในการทรงตัว วิงเวียนศีรษะ และขาดความสามารถในการรับรู้เสียงต่างๆ

สาเหตุแห่งความพิการของหูส่วนใน มี 2 สาเหตุใหญ่ๆ คือ

- สาเหตุจากกรรมพันธุ์ ผู้ที่อวัยวะหูส่วนในพิการ หรือไม่สมบูรณ์ จะมีสาเหตุมาจาก กรรมพันธุ์ ในกรณีเลือดของบิดามารดาเข้ากันไม่ได้ ทำให้เกิดออกโตสเคโรซิส (Otosclerosis)
- สาเหตุที่เกิดจากความพิการขึ้นภายหลังเช่นติดเชื้อไวรัส แบคทีเรีย ขาดออกซิเจนขณะ คลอด ติดเชื้อจากแม่ ผลข้างเคียงของยาปฏิชีวนะ เป็นต้น

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทยได้เริ่มเมื่อปี พุทธศักราช 2494 โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและลักษณะการได้ยิน

1. อาจรับรู้เสียงดังบางเสียงและเสียงสั่นสะเทือน เช่น ฟังร้อง เสียงเครื่องบิน
2. ไม่สามารถใช้การได้ยินเป็นหลักในการพูดคุยหรือติดต่อกับผู้อื่น
3. พัฒนาการทางภาษาล่าช้า และผิดปกติ
4. ได้รับความหมายทางตามากกว่าทางหู ไม่เข้าใจคำพูด

จากสภาพปัญหานักการศึกษาจึงลงความเห็น ว่า ควรจัดเรียนพิเศษหรือจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กหูหนวกทั้งไปและกลับ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องใช้เทคนิคขั้นสูง และมีความยากลำบากกว่าเด็กผิดปกติประเภทอื่น เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีข้อเสียเปรียบทางภาษา ทำให้การพัฒนาถึงขีดสูงสุดจำกัดไปด้วย

ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นได้ใช้หลักสูตรพิเศษ โดยถือหลักสูตร ปกติปี พ.ศ.2521 เป็นหลัก แต่เน้นเนื้อเรื่องดังต่อไปนี้

1. การสร้างเสริมทักษะในการสื่อความหมายและพัฒนากาทางภาษา
2. สอนภาษาไทยเสมือนภาษาที่สอง
3. ถือปรัชญากระบวนการเป็นหลักในการเรียนการสอน

และเนื่องจากสภาพความพิการของเด็ก เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรได้รับการบริการเป็นพิเศษ ได้แก่ การบริการพิเศษจากนักวิชาชีพเฉพาะ ครูสอนพูด หอส่งเสริมวิชาของครุจิตวิทยา ครูแนะแนว และแผนการศึกษาเป็นรายบุคคล และบริการเพิ่มเติมจากโครงการฝึกอาชีพเบื้องต้น (ศูนย์พัฒนาการศึกษา แห่งชาติ. 2529)

การศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะเริ่มมีความล่าช้าทางการเรียนกว่าเด็กที่มีสภาพปกติ ตั้งแต่อายุ 3-5 ปี และจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีอายุสูงขึ้น โดยความล่าช้านี้มักจะพบในวิชาคำนวณ การสะกดคำ การใช้ตัวทั่วไป การใช้ภาษา และวิธีที่ต้องใช้ทักษะในการคิด เด็กเหล่านี้จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเด็กปกติในทุกวิชา และอยู่ในระดับอ่อนถึงอ่อนมาก เมื่อนำผลไปเทียบกับเด็กปกติ โดยเฉพาะวิชาที่ต้องใช้ความสามารถทางภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง (กิตติศักดิ์ อุบล.2528)

ภาษามือ

ภาษามือเป็นภาษาสำหรับคนหูหนวก ใช้ท่าทางที่มีการเคลื่อนไหวของมือเป็นหลัก และใช้กิริยาอาการของหน้าตา และร่างกายส่วนอื่นๆเป็นส่วนประกอบในการสื่อความหมาย และถ่ายทอดอารมณ์แทนการพูด ท่าทางภาษามือส่วนมากเป็นท่าที่ท่าง่าย สะดวก รวดเร็ว มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับท่าทางที่เป็นธรรมชาติ

สถาพร และญาดา (สถาพร วัฒนสุส และญาดา ชินะโชติ. 2530:123-125) ได้กล่าวถึงโครงสร้างภาษามือว่าประกอบด้วย

1. ท่ามือ (Handshape) ได้แก่ท่ากำมือ แบนมือ รวมนิ้ว กางนิ้ว ฯลฯ
2. ตำแหน่งของมือ (Position of the Hands) ได้แก่บริเวณที่ทำท่า เช่น บริเวณศีรษะ บริเวณหน้าอก บริเวณลำตัว ฯลฯ บริเวณที่ทำท่ามือช่วยแสดงความหมายด้วย เช่น ท่าทางที่แสดงความคิดมักจะทำที่บริเวณศีรษะ เช่น รู้ คิด เข้าใจ ท่าที่แสดงความรู้สึกมักทำบริเวณอก เช่น รัก เสียใจ ขอบคุณ เป็นต้น

3. การเคลื่อนไหวของมือ (Movement of the Hands) ท่ามืออย่างเดียวกันแต่เคลื่อนไหวในทิศทางต่างกัน ความหมายจะแตกต่างกัน เช่น ปิด เปิด เข้า ออก โกล้ โกล เป็นต้น การเคลื่อนไหวมือนั้นสังเกตได้ว่ามือนักเป็นมือที่เคลื่อนไหว ไม่บังคับว่ามือขวาหรือมือซ้าย

4. ทิศทางของฝ่ามือ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ท่ามือมีความหมายต่างกัน เช่น ท่ามือทำเดียวกันตำแหน่งเดียวกัน แต่ทิศทางของฝ่ามือต่างกัน ความหมายจะต่างกัน

เด็กหูหนวกได้เรียนรู้คำภาษามือที่จำเป็นควบคู่ไปกับการฝึกฟังและการฝึกพูด เพื่อที่เด็กจะได้มีการพัฒนาให้รวดเร็ว เข้าใจภาษายิ่งขึ้นต่อไป

งานวิจัยเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ

จงใจ พลเสถียร (2525) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการอ่านริมฝีปากกลุ่มพยัญชนะโอษฐ์ะในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้วิธีการเรียนจากภาพยนตร์ 8 มม. กับการเรียนจากครู ผลปรากฏว่า การเรียนอ่านริมฝีปากโดยใช้ภาพยนตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

กว่าการเรียนรู้จากครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุรภี นันทมงคล (2528) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการฝึกฟังด้วยวิธีธรรมดา กับวิธีใช้โทรทัศน์จำลองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ของการฝึกฟังแบบธรรมดาและการฝึกฟังโดยใช้โทรทัศน์จำลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เยาวชล ขุนแก้ว (2531) ศึกษาเปรียบเทียบการสอนเปล่งเสียงโดยใช้อุปกรณ์"ชล-1" ประกอบการสอนกับการใช้อุปกรณ์ Vocal 2. ประกอบการสอน ผลปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเปล่งเสียงเพิ่มขึ้น

สนทนา เกิดอรุณ (2533) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการทดลองสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กับบทเรียนโปรแกรม ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรม

สุภาภรณ์ สุขศรี (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเปล่งเสียงสระของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับวิธีสอนปกติ ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการสอนโดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีผลสัมฤทธิ์ในการ เปล่งเสียงแท้เสียงยาวสูงกว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ

มัลแกน (Mullgan.1954) ได้ศึกษาการพูดที่พูดด้วยอัตราความเร็วสูงเปรียบเทียบกับ การพูดในอัตรา ความเร็วต่ำ ซึ่งใช้การสังเกตความเคลื่อนไหวของริมฝีปาก โดยให้เด็กอ่านริมฝีปากจาก การพูดที่ปรากฏบนฟิล์มภาพยนตร์ 24 เฟรมต่อวินาที เปรียบเทียบกับการพูดในอัตราความเร็วที่ต่ำ ซึ่งปรากฏบนฟิล์ม ภาพยนตร์ 16 เฟรมต่อวินาที ปรากฏว่าการอ่านริมฝีปากจากฟิล์มภาพยนตร์ที่มี อัตราความเร็วต่ำ มีประสิทธิภาพดีกว่าการอ่านริมฝีปากจากฟิล์มภาพยนตร์ที่มีอัตราความเร็วสูง

มิสทีเทียร์ (Mistretia. 1982) ทำการสอนพูดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้อุปกรณ์สอนพูดที่มีคุณสมบัติแสดงระบบตัวเลข และระบบเข็มกระดิก เมื่อมีเสียงเข้าในเครื่อง ผลปรากฏว่าอุปกรณ์นี้ช่วยในการพัฒนาการพูดได้ดี

ยูเดอร์แมน และแมคเกิร์ท (Yudelma. and McGarr. 1989) ได้ทำการศึกษาเครื่องช่วยความรู้สึกที่มีการสัมผัสและการมองเห็นในโปรแกรมการพูดเพื่อแก้ไขเสียงระดับเดียวกับนักเรียนหูหนวก ผลการศึกษาพบว่านักเรียนทุกคนมีประสิทธิภาพในการปรับปรุงแก้ไขเสียงระดับเดียวกันเพิ่มขึ้น หลังจากการเรียนรู้ไปแล้ว

จากงานวิจัยเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โสตทัศนูปกรณ์มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่อง

ทางการได้ย่นทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูง เวลาที่ใช้สอนน้อยลง ถ้าสื่อต่างๆเอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสต่างๆของผู้เรียนมาบูรณาการเข้าด้วยกันแล้ว จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนนั้นๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการทดลอง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยนำรายชื่อนักเรียนทั้งหมดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน มาสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก ได้แก่นักเรียนจำนวน 15 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาวิชาจริยศึกษา เรื่องมารยาทไทย ตามหลักสูตร

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงใหม่ พุทธศักราช 2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. รายการวิดิทัศน์ วิชาจริยศึกษา เรื่องมารยาทไทย
2. แบบประเมินคุณภาพของวิดิทัศน์
3. แบบประเมินผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รายการวิดิทัศน์ วิชาจริยศึกษา เรื่องมารยาทไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาการสร้างรายการวิดิทัศน์ ประเภทของรายการวิดิทัศน์ การถ่ายทำวิดิทัศน์ ข้อดี และข้อเสียของวิดิทัศน์ที่ใช้ในการศึกษา
- 1.2 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงใหม่ พุทธศักราช 2533) ประมวลการสอน เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องมารยาทไทย ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้
- 1.3 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากเนื้อหาวิชาจริยศึกษา เรื่องมารยาทไทย
- 1.4 เขียนบทวิดิทัศน์แล้วนำบทวิดิทัศน์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเรื่องมารยาทไทย 2 ท่าน ด้านเทคนิคการผลิตรายการวิดิทัศน์ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ แล้วนำบทวิดิทัศน์มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
- 1.5 นำบทวิดิทัศน์เรื่องมารยาทไทยมาถ่ายทำตามกระบวนการผลิต ภายใต้การควบคุม และให้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการวิดิทัศน์
- 1.6 นำรายการวิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่รู้จักภาษามือ 1 ท่าน ด้านการผลิตรายการ 2 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาและคุณภาพของรายการเพื่อนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปหาประสิทธิภาพ
- 1.7 นำรายการวิดิทัศน์ไปหาประสิทธิภาพโดยทดลองกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างถ้าประสิทธิภาพไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก็นำรายการวิดิทัศน์ไปปรับปรุงแก้ไขจนกว่าจะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. แบบประเมินคุณภาพของวิดิทัศน์

แบบประเมินคุณภาพเป็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เทคนิคการถ่ายทำ และภาษามือ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ด้านเนื้อหาที่รู้จักภาษามือ เลือกตอบใน ช่องแสดงความคิดเห็น

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม พิจารณาดังนี้

ดีมาก	ให้	5	คะแนน
ดี	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พอใช้	ให้	2	คะแนน
ควรปรับปรุง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การยอมรับคุณภาพของรายการวิดิทัศน์ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ ตามแนวการกำหนด เกณฑ์ของ รังสรรค์ ดวงสร้อยทอง (2530:40) โดยพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ ข้อใดได้คะแนน เฉลี่ยตั้งแต่ 4 คะแนนขึ้นไป จึงจะยอมรับ และคะแนนเฉลี่ยรวมของรายการวิดิทัศน์ในแต่ละตอนจะ ต้องไม่ต่ำกว่า 4 จึงจะยอมรับว่ามีคุณภาพดี พอที่จะนำไปใช้ในการทดลองได้

ผู้วิจัยหาประสิทธิภาพของวิดิทัศน์ดังนี้

1. โดยใช้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี 2 ท่าน ด้านเนื้อหาเรื่องมารยาท ไทยที่รู้จักภาษามือ 1 ท่าน ในการประเมินประสิทธิภาพตามแบบประเมิน ซึ่งเกณฑ์การประเมินแต่ละข้อ ต้องมีค่าเฉลี่ยของการประเมินอย่างต่ำ 4
2. โดยการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติระหว่างกลุ่มทดลองกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ วิดิทัศน์จากผลข้อที่ 1 จะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อนักเรียนที่เรียนจบจากวิดิทัศน์มีผลการเรียนรู้ อย่างน้อย เท่ากับหรือมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของวิดิทัศน์

การตรวจสอบประสิทธิภาพของวิดิทัศน์ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวัดมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (2533) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่นิยมใช้สำหรับ เนื้อหาที่เป็นทักษะ ต้องไม่ต่ำกว่า 80/80

80 ตัวแรก หมายถึงคะแนนของผู้เรียนทั้งหมดที่ทำการทดสอบภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมดทุกกิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึงคะแนนของกิจกรรมแต่ละกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 80

3. แบบประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติ

ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติโดยพิจารณาจากแนวทางการประเมินผลด้านการมรยาไทย ซึ่งปรับปรุงมาจาก ปาณติศย์ ภาณุมาศ (2526 : 181-124)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำรายการวิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเศรษฐเสถียร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน โดยครูจะชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มีการนัดล่วงหน้าเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบวัน เวลา สถานที่ที่จะทำการทดลอง

2. จัดเตรียมห้องที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เตรียมเครื่องรับโทรทัศน์สี เครื่องเล่นวิดิทัศน์ และจัดที่นั่งตามหลักการดูโทรทัศน์

3. ให้นักเรียนเข้าห้องเรียนตามเวลาที่กำหนดโดยให้กลุ่มตัวอย่างดูวิดิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ เวลา 6 คาบๆละ 50 นาที ในการสอนมรยาไทยแต่ละตอนจะใช้เวลา 2 คาบ ซึ่งมีเนื้อหาในการสอน ดังต่อไปนี้

4.1 เรื่อง การไหว้ แบ่งออกเป็น

- การไหว้พระ
- การไหว้ผู้อาวุโสกว่า
- การไหว้บุคคลที่เสมอกัน

- การรับไหว้

4.2 เรื่อง การกราบ แบ่งออกเป็น

- การกราบนุคคล
- การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์
- การกราบศพ

4.3 เรื่อง การรับของ ส่งของ

5. เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละครั้ง จึงทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางภาษามือด้านมารยาทไทย เป็นคนให้คะแนนตามแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติสำหรับเด็กแต่ละคน

6. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ

ค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ย

บทที่4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการหาประสิทธิภาพของรายการวิดีโอที่นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน เสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าสถิติร้อยละของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมของกลุ่มทดลอง

กิจกรรม	คะแนนเต็ม	คะแนนที่นักเรียนทำได้	ค่าที่นักเรียนทำได้ร้อยละ
การไหว้	300	275	91.67
การกราบ	1125	1020	90.67
การรับของ ส่งของ	1200	1054	87.83

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการไหว้ได้ร้อยละ 91.67 กิจกรรมการกราบได้ร้อยละ90.67 และกิจกรรมการรับของส่งของได้ร้อยละ 87.83 นั่นคือ นักเรียนสามารถทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมได้เกินร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้

ตาราง 2 ค่าสถิติร้อยละของกิจกรรมทุกกิจกรรม

กิจกรรม	คะแนนเต็ม	คะแนนที่นักเรียนทำได้	ค่าที่นักเรียนทำได้ ร้อยละ
การไหว้ การกราบ การรับของส่งของ	2625	2349	89.48

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าผลรวมของกิจกรรมทุกกิจกรรมได้ร้อยละ 89.48 ซึ่งได้เกินร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนารายการวิดิทัศน์ประกอบการสอนจริยธรรม เรื่องมารยาทไทย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้นประกอบการสอนจริยธรรมเรื่องมารยาทไทย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นการพัฒนารายการวิดิทัศน์ประกอบการสอนจริยธรรม เรื่องมารยาทไทย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเศรษฐเสถียร กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน มาทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลากให้ได้นักเรียนจำนวน 15 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาวิชาจริยศึกษา เรื่องมารยาทไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงใหม่ พุทธศักราช 2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. รายการวิดิทัศน์ วิชาจริยศึกษา เรื่องมารยาทไทย
2. แบบประเมินคุณภาพของรายการวิดิทัศน์
3. แบบประเมินผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. นำรายการวิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน โดยจะมีครูเป็นผู้นำเข้าสู่บทเรียนก่อน
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลา 6 คาบ ๆ ละ 50 นาที ในการสอนมารยาทไทย แต่ละเรื่องจะใช้เวลา 2 คาบ ซึ่งมีเนื้อหาในการสอนแต่ละเรื่อง ดังนี้
 - 2.1 การไหว้
 - 2.2 การกราบ
 - 2.3 การรับของสิ่งของ
3. เมื่อสิ้นสุดการสอนแต่ละเรื่องจึงทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก ปาณัตติย์ ภาณุมาศ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญภาษามือทางด้านมารยาทไทยเป็นคนให้คะแนนตามแบบประเมินผล แล้วจึงรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายการวิดิทัศน์เรื่องมารยาทไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่ารายการวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

รายการวิดิทัศน์เป็นสื่อที่ใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง สามารถเอาชนะอุปสรรคการเรียนรู้

ได้หลายประการ เนื่องจากรายการวิดิทัศน์เป็นการรวมสื่ออื่นๆไว้ได้เกือบทุกชนิด นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่ช่วยจูงใจให้เกิดการเรียนรู้และจำได้นานเพราะผู้เรียนได้รับประสาทสัมผัสทางการมองเห็นได้ถึง 75% ของการเรียนรู้ เดล (Dale, 1969:234) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแต่มีประสาทสัมผัสทางตาเป็นปกติ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี นอกจากนั้นวิดิทัศน์ยังเป็นสื่อในการสาธิตที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มากขึ้น (ดวงเดือน เทศวานิช, 2530:173-176) ใช้สอนเกี่ยวกับการพัฒนาการทางด้านทักษะของผู้เรียนตลอดจนเสริมสร้างหรือปลูกฝังเจตคติทางจริยธรรม หรือคุณธรรมได้ (สุดสวาท เกศบุรมย์, 2530:14) และรายการวิดิทัศน์สามารถให้ผู้เรียนได้เห็นภาพที่สวยงามทางประสาทตา และภาพที่เคลื่อนไหวเหมือนจริง ซึ่งมีประโยชน์ต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังช่วยเร้าให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน ดูแล้วไม่เบื่อหน่าย (เปื้อง ภูมิ, 2519:3) และเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการสอนเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติมาก เพราะผู้เรียนสามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องได้อย่างชัดเจนตลอดจนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิลเลอร์ และเบรนแนน (Miller and Brennan, 1983) ที่พบว่าการใช้วิดิโอนั้นง่ายและสะดวกเช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียงแต่ได้เปรียบคือ นักเรียนได้ฟังทั้งเสียงและภาพประกอบไปด้วยพร้อมกัน และงานวิจัยของวิภาวี คุลยานนท์ (2523) ที่พบว่าวิดิทัศน์เป็นสื่อสารมวลชนชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประกอบการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อสารมวลชนอื่นๆหลายชนิด และที่สำคัญวิดิทัศน์เป็นสื่อที่ช่วยเหลือนครุที่ไม่ถนัดในการสอนทักษะหรือโรงเรียนที่ขาดแคลนครูในการสอนทักษะนั้นๆได้ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของเปื้อง ภูมิ (2519:3) และของนาพงศ์พิพัฒน์ (2515:35-36) ที่ยอมรับว่าการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้ชำนาญการสอนเฉพาะวิชาโทรทัศน์สามารถช่วยได้มาก

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า รายการวิดิทัศน์ที่มีการจัดสร้างอย่างมีคุณภาพสามารถที่จะเป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ในการนำวิดิทัศน์ไปใช้ควรมีการชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการเรียนเสียก่อน เพราะผู้เรียนมักจะเข้าใจว่ารายการวิดิทัศน์เป็นเสมือนการสอนที่ประกอบบทเรียนเท่านั้น จึงไม่ได้พิจารณาถึงรายละเอียดที่แฝงอยู่ในรายการนั้น โดยมักจะดูผ่านๆ ไปให้จบบทเรียน แต่ไม่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นเลย

2. ในการทดลองควรใช้ห้องเรียนที่กว้างพอที่จะให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจริงได้ เพราะหากนักเรียนได้เรียนรู้แต่เพียงการดูวิธีการจากรายการวิดิทัศน์เพียงอย่างเดียวโดยมิได้ลองฝึกดู นักเรียนก็จะไม่ทราบว่าตนเองสามารถทำได้ถูกต้องเพียงไร

3. ในการสร้างรายการวิดิทัศน์เรื่องมารยาทไทย ควรจะมีการตัดต่อ ซึ่งแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของรายการเพื่อที่นักเรียนเมื่อดูแล้วเกิดอารมณ์คล้อยตาม ควรมีการถ่ายทำตามสถานที่จริงและมี กราฟิกส์เข้ามาช่วย ซึ่งจะทำให้รายการวิดิทัศน์มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. ควรมีการปรับปรุงรายการวิดิทัศน์เรื่องมารยาทไทยเพื่อนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มอื่นและศึกษาผลการใช้เพื่อจะได้เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของบทเรียนนั้น ๆ

2. ควรมีการศึกษาว่าเมื่อมีการใช้รายการวิดิทัศน์เพื่อสอนจริยธรรมแล้ว ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อ จริยธรรมและวัฒนธรรมอันเกี่ยวกับมารยาทไทยมากขึ้นหรือไม่

บรรณานุกรม

- กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ. “โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิผลต่อการเรียนการสอน
จริยธรรม,” รายงานผลการวิจัย. ธนประดิษฐ์การพิมพ์ , 2527.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. “จริยธรรมในสังคมไทย,” รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน.
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี , 2522.
- กิตติศักดิ์ อุบล. ความกดดันทั่วไปของนักเรียนมัธยมศึกษาที่พิการทางกาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528. อัดสำเนา.
- เกศินี โชติกลเสถียร. การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน. เอกสารประกอบการสอนเทคโนโลยี 320
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2523.
- คณะนิติปรัชญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. สรุปรายงานการสัมมนา เรื่อง
บทบาทและแนวโน้มของเทคโนโลยีเทปโทรทัศน์ในการศึกษาและพัฒนาประเทศ.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2525.
- จงใจ พลเสถียร. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอ่านริมฝีปากของพยัญชนะโอษฐ์
โดยการเรียนจากครูกับโดยวิธีเรียนกับภาพยนตร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2525. อัดสำเนา.
- จำเนียร ช่วงโชติ. จิตวิทยาการเรียนรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2528.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสำนักพิมพ์ ประสานมิตร ,
2523.
- ชัยพร พุ่มทองดี. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการปฐมพยาบาลของ
นักเรียนพลตำรวจ โรงเรียนตำรวจภูธร 4 โดยการสอนด้วยเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2534. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การพัฒนาจริยธรรม: ตำราจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2522.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก. จริยธรรมของเยาวชนไทย: รายงานการวิจัยฉบับที่ 21.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร , 2520.

- ดวงเดือน ศาสตร์ภทร. การศึกษาเปรียบเทียบเด็กไทยเชื้อชาติไทย กับเด็กไทยเชื้อชาติจีน เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการอ่าน การรับรู้ทางสายตาและแบบการคิดให้เหตุผล ตามหลักการอนุรักษ์ของเพียเจต์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2515. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน เทศวานิช. หลักการสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร , 2530.
- เดช วิโย. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียน ประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2522. อัดสำเนา.
- นภา พงศ์พิพัฒน์. “โทรทัศน์สื่อสำหรับมิฉฉา ศึกษาหรือ,” จันทร์เกษม. 109:35-36 ; 2515.
- บังอร ต้นปาน. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านริมฝีปากกับการรับรู้ทางสายตาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2528. อัดสำเนา.
- ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์. ทดลองใช้เทคนิค“แม่แบบ“เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2524. อัดสำเนา.
- ปานทิติย์ ภาณุมาศ . การสร้างบทเรียนวิดีโอเทปเรื่องมารยาทการแสดงความสามารถแบบไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2526. อัดสำเนา.
- แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศุทธิ์. “จริยธรรมในสังคมไทย,” ในรายงานการสัมมนาจริยธรรม ในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี , 2522.
- เป็รื่อง กุมุท. การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2519.
- ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาพิเศษในปัจจุบัน เอกสารประกอบคำบรรยาย พิมพ์ครั้งที่ 2 กองบริการวิชาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2523. อัดสำเนา.
- พวงน้อย ศรีตลานนท์. การศึกษาผลการฝึกความพร้อมทางด้านการอ่านในด้านการรับรู้ ความแตกต่างทางสายตา โดยใช้สไลด์ในระดับอนุบาล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2515. อัดสำเนา.

- ไพรัตน์ รัตนวงศา. การสร้างบทเรียนวิดีโอเทป เรื่องการใช้ภาษาไทยที่สัมพันธ์กับประเพณีไทยใน นิตราศเดือน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- ไพโรจน์ ตีรณธนากร , นิพนธ์ ศุภศรี และชวีรัตน์ ปิยะกุล. เทคนิคการผลิตรายการวิดีโอเทปเพื่อ การศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ , 2528.
- มานิชญ์ ตันชนวิชัย. “ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตชาติ,” ครูปริทัศน์ 5(9) : 2523.
- มนต์ทิพย์ ดวงเด่น. โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์โทรทัศน์การศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยใน ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2517. อัดสำเนา.
- ยุทธนันต์ ทาญณรงค์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอน ที่ใช้สิ่งช่วยส่งกับหลังการสอนสองชนิด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2530. อัดสำเนา.
- เยาวชล ขุนแก้ว. ผลการสอนเปล่งเสียงโดยใช้อุปกรณ์"ชล-1" ประกอบการสอนกับนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินระดับขั้นเด็กเล็ก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2531. อัดสำเนา.
- รังสรรค์ ดวงสร้อยทอง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนวิชาช่าง เรื่อง ลำดับขั้นการทำผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา จากแบบพิมพ์หล่อโดยใช้บทเรียนโทรทัศน์แบบ สรุปลเป็นขั้นตอนกับการสอนปกติ. ปรินญาณิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า พระนครเหนือ , 2530. อัดสำเนา.
- วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. จิตวิทยาเด็กนอกกระดับ (เด็กพิเศษ). ภาควิจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2526.
- วรพงศ์ ตติยะวรรณนท์. การผลิตรายการโทรทัศน์เรื่องของจริงและหุ่นจำลอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2528. อัดสำเนา.
- วิจิตร ภักดีรัตน์. วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์กับการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2525.
- วิชาการ ,กรม. คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ , 2533.
- วินัย เกษมเศรษฐ์. “สิ่งที่ควรกระทำในการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา,” ในรวมคำ บรรยายและการประชุมกลุ่มเรื่องการสอนส่งเสริมจริยศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา,มิถุนายน 2523.

- วิภาวี ตูลยานนท์. โครงการจัดตั้งหน่วยเทปโทรทัศน์เคลื่อนที่เพื่อการศึกษานอกโรงเรียน
สำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- วีระ ไทยพานิช. "การใช้เทปโทรทัศน์เพื่อการสอน," วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 2. มิถุนายน. 2537.
- วีระพงษ์ คุณมณี. การศึกษาผลการสอนด้วยวิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจในการสอนจริยธรรม
กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร , 2526. อัดสำเนา.
- วุฒิชัย โจทย์กิง. การนำเอาสื่อจากวิดีโอมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. 2528.
- ศศิธร ชันดิธรางกูร. พัฒนาการของความสามารถในการฟังและความสามารถในการอ่านของนักเรียน
ในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร , 2520. อัดสำเนา.
- ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งประเทศไทย. คู่มือการจัดการเรียนร่วม. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช : ทบวงมหาวิทยาลัย , 2529.
- สถาพร วัฒนสุส. เทคโนโลยีสำหรับคนหูหนวก. เอกสารประกอบคำบรรยาย และการอบรมครู
การศึกษาพิเศษ กรุงเทพ , 2524.
- สถาพร วัฒนสุส และญาติา ชินะโชติ. รายงานผลประเมินโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย
โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ. โรงพิมพ์สยามรัฐ , 2530.
- สนทนา เกิดอรุณ. การเปรียบเทียบผลการทดลองสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษแก่เด็กที่มีความบกพร่อง
ทางการได้ยิน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับบทเรียนโปรแกรม. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2533. อัดสำเนา.
- สมใจ สุริยะกุล. การสร้างบทเรียนสื่อประสมในวิชาจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในอำเภอปะเหลียน
จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. ตำราเอกสารวิชาการฉบับที่ 41 ภาคพัฒนาตำรา
และเอกสารทางวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู , 2534.
- สมพงษ์ ศิริเจริญ. เอกสารการสัมมนาอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ. ครั้งที่ 12 , 2512.
- สมาน ขาดิยานนท์. "เทคโนโลยีทางการศึกษา," ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2527.
- สันทด. ภิบาลสุข. การใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีทางการศึกษา. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน , 2527.

สาโรช บัวศรี. “จริยธรรมในสังคมไทย,” รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี , 2522.

สุชาติ ศิริสุขไพฑูย์. การสอนทักษะปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

พระนครเหนือ , 2526.

สุมน อมรวิวัฒน์. “การปลูกฝังจริยธรรมในทศวรรษหน้า,” วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปีที่ 4. ฉบับที่ 1. มกราคม-มิถุนายน , 2523.

สุดสวาท เกศบุรมย์. ความคิดเห็นและความต้องการรายการวิดีโอเพื่อการศึกษาด้านอาชีพ สำหรับ

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2530. อัดสำเนา.

สุทัศน์ บุรีรักษ์. ถ่ายภาพและภาพยนตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2528.

สุปรีดา คงธรรม. การศึกษาปัญหาความต้องการและอุปสรรคของคนพิการที่ได้รับการฝึกอาชีพ ณ

ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พระประแดง กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522.อัดสำเนา.

สุภาภรณ์ สุขศรี. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงสัณยคติของนักเรียนที่มีความบกพร่อง

ทางการได้ยิน โดยวิธีใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับวิธีสอนปกติ. ปริญญาโท กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2535. อัดสำเนา.

สุรภี นันทมงคล. การเปรียบเทียบผลการฝึกฟังด้วยวิธีธรรมดา กับวิธีใช้โทรทัศน์จำลอง สำหรับ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2528. อัดสำเนา.

สุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร การศึกษาหน่วยที่

6-10. พิมพ์ครั้งที่ 10 นนทบุรี , โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2534.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ข่าวสารงานวิจัยการศึกษาเรื่องสภาพการลงทุนด้านการ

ศึกษาพิเศษ. ปีที่ 7. ฉบับที่ 5. เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม กองการวิจัยการศึกษา , 2527.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี แผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ

ฉบับที่ 7. พ.ศ. 2535-2539 , 2535.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หน่วยศึกษานิเทศก์. คู่มือการสอนจริยศึกษา ระดับ

ประถมศึกษา. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว , 2528.

สำราญ เจริญพิทย์. การศึกษาเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโทรทัศน์กับการสอนปกติใน
วิชางานเขียนในเบื้องต้น ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2532. อัดสำเนา.

อนันต์นพ นิรมล. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
จากเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2531. อัดสำเนา.

Brown, James W., Richard B. Lewis and Fred F. Harderod A. V.

Instruction Media and Methods New York: Mo Graw-Hill Book Company, 1969.

Dale, Edgar. Audiovisual Methods in Teacher. 3rd ed. New york : Dryden Press, 1969.

Feldmann, Shirly Cheark. "Visual Perception of Children and Their Relation to
Reading," Dissertation Abstracts. 1961.

Hancock, Alan. Reference Materials Ceto Seming and Training Course. 1965.

Hilliard. Robert L. Tevelvision Broadcasting AV Instructional. New York : Wasting
House, Publisher , 1978.

Holmes. Presley D. Jr. A.V. Communication Review. July-August , 1960.

Kelly, R. "Video and Language: An Approach to Viövin Comprehension, " RELC
Journal. 1 June 1985.

King, G. "Guide to Video Enterainment," Pract Hi - Fi April. 1979.

Kohlberg, L. Stage and Sequence : the cognitive-development approach to socialization
in Goslin (ed.) Handbook of Socialization Theory and Research. Chicago : Rand
McNally and Company , 1969.

Koenig, Allen E. "The Development of Education Television," The Farther Vision. The
University of wisconsin Press, Med Milwaukee : and London, 1967.

Koenig, Allen E. and Reane B. Hill. The Futher Vision. Wiscsi The Univesity of
wiscosin Press , 1967.

Lemler, Ford L. and Robert Leestma. Suppiementary Cours Materials in Audio Visual
Education. Slater's Bookstore , 1959.

Miller, A. and M. Brennan. "Using an English Language Teaching
Videotape in the Classroom," English Teaching Forum. 19 July, 1983.

- Mistretta, William Otis. "A device to Facilitate Speech Production in Deaf Children,"
Dissertation Abstr International. December , 1982.
- Newby, Hayes A. Audiology. London : Vision , 1958.
- Piaget, Jean. The Moral Judgement of the Child. Alexco. III : Free Press, 1960.
- Schwarzwalder, John C. "An Investigation of the Relative Effectiveness of Certain
 Specific T.V. Techniques on Learning," V. communication Review. 1961.
- Silvern Louise E. and others. "Effect of a Developmental Model of Perspective Taking
 Training," Child Development. 1979.
- Wagner, Betty Jane. "The Use of Role," Resources in Education (ERIC). March , 1978.
- Youdelman, Karen, Marian MacEachron and Nancy Mac Garr. "Using Visual and
 Tactile Sensory Aids to Remediate Monotone Voice Hearing-Impaired Speakers,"
The Volta Review. 1989.
- O'Neill, J.J. and Oyer' Visual Perception. Journal of Speech and Hearing Disorder. 1961.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบประเมินผลภาคปฏิบัติหลังบทเรียน

แบบประเมินผลภาคปฏิบัติหลังบทเรียนที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติการแสดงความเคารพในลักษณะต่อไปนี้

1. การไหว้พระ
2. การไหว้ผู้อาวุโสกว่า
3. การไหว้บุคคลที่เสมอกัน
4. การรับไหว้

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องในครั้งแรกให้ 5 คะแนน นักเรียนคนใดมีข้อบกพร่องในการปฏิบัติ ครูจะชี้แจงวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องแล้วให้นักเรียนปฏิบัติซ้ำ
2. ถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องในครั้งที่สองให้ 4 คะแนน หากนักเรียนยังปฏิบัติไม่ถูกต้องอีก ครูบอกข้อบกพร่องแล้วให้นักเรียนปฏิบัติซ้ำ
3. ถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องในครั้งที่สามให้ 3 คะแนน
4. ถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องในครั้งที่สี่ให้ 2 คะแนน
5. ถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องในครั้งที่ห้าให้ 1 คะแนน

แบบประเมินผลภาคปฏิบัติหลังบทเรียนที่ 2

คำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติการแสดงความเคารพในลักษณะต่อไปนี้

1. การกราบบุคคล
2. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์
3. การกราบศพ

เกณฑ์การให้คะแนน

1. การกราบบุคคล พิจารณาให้คะแนนข้อละ 5 คะแนน
 - ก. การวางฝ่ามือ(แบมือหรือไม่แบมือ)
 - ข. ยกหัวแม่มือขึ้นมารับหน้าผากหรือไม่
 - ค. ลักษณะของการหมอบ
 - ง. การเชื่อมต่อระหว่างจังหวะ
 - จ. ความสวยงามในการปฏิบัติ
2. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ พิจารณาให้คะแนนข้อละ 5 คะแนน
 - ก. การนั่งที่ถูกต้องตามเพศ(เทพบุตร-เทพธิดา)
 - ข. การต่อศอกสำหรับชาย และการคร่อมเข่าสำหรับหญิง
 - ค. การแยกฝ่ามือห่างจากกันพอที่จะวางหน้าผากจรดพื้น
 - ง. การเชื่อมต่อระหว่างจังหวะ
 - จ. ความสวยงามในการปฏิบัติ
3. การกราบศพ พิจารณาให้คะแนนข้อละ 5 คะแนน
 - ก. การวางฝ่ามือ(แบมือหรือไม่แบมือ)
 - ข. ยกหัวแม่มือขึ้นมารับหน้าผากหรือไม่
 - ค. ลักษณะของการหมอบ
 - ง. การเชื่อมต่อระหว่างจังหวะ
 - จ. ความสวยงามในการปฏิบัติ

แบบประเมินผลภาคปฏิบัติหลังบทเรียนที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนแสดงความเคารพในลักษณะต่อไปนี้ โดยการจับฉลากที่เตรียมไว้ใน
เรื่องของการรับของหนัก-เบา และการส่งของหนัก-เบาแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง

การรับของ	หมายเลข	1 การรับของหนักในขณะที่ผู้ใหญ่นั่ง
"	2	การรับของเบาในขณะที่ผู้ใหญ่นั่ง
"	3	การรับของหนักในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้
"	4	การรับของเบาในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้
"	5	การรับของหนักในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น
"	6	การรับของเบาในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น

การส่งของ	หมายเลข	1 การส่งของหนักในขณะที่ผู้ใหญ่นั่ง
"	2	การส่งของเบาในขณะที่ผู้ใหญ่นั่ง
"	3	การส่งของหนักในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้
"	4	การส่งของเบาในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้
"	5	การส่งของหนักในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น
"	6	การส่งของเบาในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น

เกณฑ์การให้คะแนน ให้พิจารณาข้อละ 10 คะแนนโดยพิจารณาจาก

- ก. ความมั่นใจในการปฏิบัติ
- ข. ความถูกต้องในการปฏิบัติ
- ค. ความสวยงามในการปฏิบัติ
- ง. ความเชื่อมต่อระหว่างจังหวะ

ภาคผนวก ข

แบบประเมินรายการวิดิทัศน์

แบบประเมินรายการวิทัศน์

เรื่อง _____ เวลาฉาย _____ นาที

ท่านเห็นว่าสื่อที่ท่านกำลังประเมินอยู่ในมาตราส่วนประเมินค่าช่วงใด โดยให้ทำเครื่องหมาย
() ลงในช่องที่ต้องการ

เรื่องที่ประเมิน	ความคิดเห็น				
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ควรปรับปรุง 1
1. ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
2. การเสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน					
3. ความชัดเจนของภาพ					
4. การจัดภาพ					
5. ความเหมาะสมกลมกลืนของภาพ					
6. ความชัดเจนของภาษามือกับเนื้อหา					
7. ความเหมาะสมในด้านขนาดและ ลักษณะตัวอักษร					
8. เวลาที่ใช้ในการฉาย					

ข้อเสนอแนะ _____

ลงชื่อ _____ (ผู้ประเมิน)

(_____)

____/____/____/____

ภาคผนวก ค

สคริปรายการวิดิทัศน์ เรื่องมารยาทไทย

รายการวิดิทัศน์เรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์

สร้างโดย

อาศิรา สามท่วย

ผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์

ผศ.พินิต วัฒนโณ

ผศ.องอาจ จิยะจันทน์

ที่ปรึกษา

อาจารย์เทียบทอง สุวรรณอินทร์

อาจารย์มัทนี ตีระนันท์

คุณพิมพ์พร เทียมสมัย

ผู้บรรยายภาษามือ

อาจารย์สุมาลี จิยะจันทน์

ผู้แสดง

มานะ ถิ่นราตรีงาม

วัชรီ เกตุประดิษฐ์

จิราภรณ์ เชาวลิศ

ปองลิขิต ยวดยง

ประภากร คลกิจ

อาศิรา สามทั่วย
บทโทรทัศน์

ภาสพงษ์ สุขปลื้ม
กล้อง

สุเมธ อำนวยพุทธรเมธ
ธีรพงษ์ คำอ่อน
แสง

สุมาลี จิยะจันทร์
ภาษามือ

บรรพต สร้อยศรี
ศิลปะ

อาศิรา สามทั่วย
กำกับการแสดง

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
1	วัดวาอาราม LS. มารยาทไทย (ตัวหนังสือ)	
2	ครุฑบรรยายหน้าโรงเรียน เศรษฐเสถียร MS.	สวัสดีคะนักเรียนทุกคน มีคำโบราณที่ได้นำมาใช้อยู่คำหนึ่งว่า "สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล" เป็นการแสดงให้เห็นว่าคนไทยนั้นให้ความสำคัญในเรื่องของกิริยามารยาทมาก เพราะเป็นเอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกกว่าดีและงดงามที่สุด ดังนั้นเราจึงควรเรียนรู้และปฏิบัติตามอย่างถูกต้องให้สมกับความเป็นคนไทย
3	ครุฑบรรยายหน้าชั้นเรียน MS. เห็นนักเรียนนั่งในชั้นเรียน	ในโอกาสนี้จึงได้สาธิตวิธีการที่ถูกต้องสำหรับกิริยามารยาทของไทยขั้นพื้นฐานที่นักเรียนควรจะศึกษาพร้อมทั้งมีคำอธิบายการสาธิตเป็นภาษามือสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพื่อทราบและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ ทั้งยังเป็นการสืบสานวัฒนธรรมไทยให้สืบทอดไปคะ
4	ครุฑบรรยายหน้าชั้นเรียน MS. กระดานดำ BG.	คนไทยนั้นเมื่อพบกันก็จะแสดงความเคารพซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นการไหว้ การกราบ หรือการกระทำอย่างอื่น เพื่อความถูกต้องและสวยงามจึงอยากเน้นการปฏิบัติให้นักเรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้คะ
5	ครุฑบรรยายหน้าชั้นเรียน MS. การประนมมือ (ตัวหนังสือ)	การแสดงความเคารพที่เป็นพื้นฐานของการไหว้ การกราบ ที่ควรศึกษา คือการประนมมือ ดังนั้นนักเรียนควรจะศึกษาวิธีการประนมมือที่ถูกต้อง
6	ครุฑบรรยาย MS.	การประนมมือนั้นต้องยกมือทั้งสองไว้ที่ทรงอก
7	ผู้สาธิตยกมือไว้ที่ทรงอก MS.	
8	ครุฑบรรยาย MS.	ให้ฝ่ามือทั้งสองประกบกัน นิ้วทุกนิ้วต้องแนบชิด
9	ผู้สาธิตประนมมือ CU.	
10	ครุฑบรรยาย MS.	แขนและศอกแนบชิดกับตัวไม่กางออก
11	แขนและศอกผู้สาธิต CU.	
12	ครุฑบรรยาย MS.	ต่อไปนี้จะให้นักเรียนชมการสาธิตการประนมมือที่ถูกต้องอีกครั้งนะคะ
13	การสาธิตการประนมมือ MS.	
14	ครุฑบรรยาย MS. หยุดวิดีโอให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	ครูจะหยุดวิดีโอชั่วคราวเพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติคะ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
15	ครูบรรยาย MS.	นักเรียนคงทราบวิธีการประนมมือที่ถูกต้องแล้วนะคะ ฉะนั้นครูจะสอนการแสดงความเคารพของไทยขั้นพื้นฐานที่ต้องใช้กันมากในชีวิตประจำวัน คือการไหว้
16	ครูชี้การ์ดภาพการไหว้ 4 แบบ LS.	การไหว้แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1.การไหว้พระ 2.การไหว้ผู้อาวุโสกว่า 3.การไหว้บุคคลที่เสมอกัน 4.การรับไหว้
17	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปนี้จะเป็นการสาธิตให้ดูถึงลักษณะของการไหว้นะคะ การไหว้ลักษณะแรกคือการไหว้พระ พระรัตนตรัย รวมไปถึงปูชนียสถานและ ปุชนียวัตถุ จะมีการไหว้ลักษณะเดียวกันคือ ระดับหัวแม่มือจะต้องอยู่หว่างคิ้ว ปลายนิ้วชี้จรดดินผม ให้นิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือแนบกับหน้าผาก ผู้ชายต้องค้อมตัวลงให้ต่ำ พร้อมกับยกมือขึ้นไหว้
18	ผู้สาธิตชายไหว้ LS.	
18	ครูบรรยาย MS.	ผู้หญิงต้องถอยเท้าใดเท้าหนึ่งมาข้างหลังแล้วย่อตัวลงแต่พองามพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้
19	ผู้สาธิตหญิงไหว้ LS.	
20	ผู้สาธิตชายหญิงไหว้ LS. การไหว้พระ (ตัวหนังสือ)	
21	ครูบรรยาย MS. ครูหยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	นักเรียนคงได้เห็นวิธีการไหว้พระที่ถูกต้องแล้วนะคะ ครูจะหยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติค่ะ
22	ครูบรรยาย MS.	การไหว้ลักษณะที่ 2 เป็นการไหว้ผู้อาวุโสกว่า เช่นการไหว้บิดามารดาจะมีวิธีปฏิบัติในการไหว้คือระดับหัวแม่มือจรดปลายจมูก ปลายนิ้วชี้จรดหว่างคิ้ว ผู้ชายค้อมตัวเล็กน้อยพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้
23	ผู้สาธิตชายไหว้ LS.	
24	ครูบรรยาย MS.	ผู้หญิงถอยเท้าใดเท้าหนึ่งมาข้างหลังย่อตัวลงพองาม พร้อมกับยกมือขึ้นไหว้
25	ผู้สาธิตหญิงไหว้ LS.	

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
26	ผู้สาธิตชายหญิงไหว้ LS. การไหว้ผู้อาวุโสกว่า (ตัวหนังสือ)	
27	ครูบรรยาย MS. ครูหยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	นักเรียนคงได้เห็นวิธีการไหว้ผู้อาวุโสกว่าที่ถูกต้องแล้วนะคะ ครูจะหยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติค่ะ
28	ครูบรรยาย MS.	นักเรียนก็ได้เห็นความแตกต่างของการไหว้พระและการไหว้ผู้อาวุโสกว่าแล้วนะคะ ความแตกต่างก็อยู่ตรงระดับของมือ คือการไหว้พระ หัวแม่มือจะจรดหว่างคิ้ว นิ้วชี้จรดดินผม ส่วนการไหว้ผู้อาวุโสกว่า หัวแม่มือจะจรดปลายจมูก นิ้วชี้จรดหว่างคิ้วคะ ลองฝึกปฏิบัติทั้งสองแบบนะคะ นักเรียนก็ได้รู้จักวิธีการไหว้พระและการไหว้ผู้อาวุโสกว่ามาแล้วอย่างถูกต้อง ต่อไปนี้เราจะมาศึกษาการไหว้ลักษณะที่ 3 และ 4 การไหว้แบบที่ 3 คือการไหว้บุคคลที่เสมอกัน เช่นการไหว้เพื่อน คือระดับหัวแม่มือจรดปลายคาง นิ้วชี้จรดปลายจมูก ผู้ชายและผู้หญิงจะยืนตัวตรง สันเท้าชิดติดกัน ก้มศีรษะเล็กน้อยพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้
29	ผู้สาธิตชายหญิงไหว้ LS.	
30	ครูบรรยาย MS.	นักเรียนลองดูการไหว้บุคคลที่เสมอกันอีกครั้งนะคะ อย่าลืมสังเกตระดับของมือด้วยคะ
31	ผู้สาธิตชายหญิงไหว้ LS. การไหว้บุคคลที่เสมอกัน (ตัวหนังสือ)	
32	ครูบรรยาย MS. หยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	นักเรียนคงได้เห็นการไหว้บุคคลที่เสมอกันอย่างถูกต้องแล้วนะคะครูจะหยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติค่ะ
33	ครูบรรยาย MS.	นอกจากการไหว้ทั้งสามลักษณะนี้แล้ว ลักษณะสุดท้ายที่นักเรียนควรจรรู้จักคือวิธีการรับไหว้ซึ่งการรับไหว้จะใช้ในโอกาสที่มีผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามาแสดงความเคารพ การรับไหว้ที่ถูกต้องคือมือจะอยู่ที่ระดับอกโดยให้ปลายนิ้วตั้งได้ระดับปานกลางอยู่ระหว่างปลายคาง ก้มศีรษะเล็กน้อยปฏิบัติเหมือนกันทั้งผู้ชายและผู้หญิงคะ
34	ผู้สาธิตชายหญิงยกมือรับไหว้ LS.	

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
35	ครูบรรยาย MS.	นักเรียนคงเห็นการสาธิตวิธีการรับไหว้แล้วนะคะคงจะเห็นว่าระดับมือของการรับไหว้จะอยู่ที่อกค่ะ ลองดูการสาธิตอีกครั้งนะคะ
36	ผู้สาธิตชายหญิงรับไหว้ LS. การรับไหว้ (ตัวหนังสือ)	
37	ครูบรรยาย MS. หยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	ครูจะหยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนลองฝึกปฏิบัติวิธีการรับไหว้นะคะ
38	ครูบรรยาย MS.	ที่นักเรียนได้เรียนมาตั้งแต่ต้นนั้นเป็นการอธิบายภาษามือประกอบการสาธิตถึงการแสดงความเคารพในเรื่องของการประนมมือ และการไหว้ ช่วงนี้ครูจะให้ให้นักเรียนได้ดูการสาธิตอีกครั้งนะคะ นักเรียนโปรดสังเกตความแตกต่างของการไหว้แต่ละแบบให้ดีนะคะ เริ่มจากการประนมมือที่ถูกต้องก่อนค่ะ
39	ผู้สาธิตชายหญิงประนมมือ MS.	
40	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปเป็นการไหว้พระค่ะ
41	ผู้สาธิตชายหญิงไหว้พระที่วัด LS.	
42	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปเป็นการไหว้ผู้อาวุโสกว่าค่ะ
43	ผู้สาธิตชายหญิงไหว้ ผู้อาวุโสกว่าที่บ้าน LS.	
44	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปเป็นการไหว้บุคคลที่เสมอกันค่ะ
45	ผู้สาธิตชายหญิง ไหว้ซึ่งกันและกัน LS.	
46	ครูบรรยาย MS.	และอันดับสุดท้ายเป็นการรับไหว้ค่ะ
47	ผู้สาธิตชายหญิงรับไหว้เด็ก LS.	
48	ครูบรรยาย MS. จบคาบสอบภาคปฏิบัติ	นักเรียนได้รู้จักการแสดงความเคารพในการไหว้ทุกลักษณะแล้วนะคะ ครูหวังว่านักเรียนคงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเพื่อให้สมกับความเป็นไทยค่ะ ต่อไปนี้ครูจะสอบปฏิบัตินะคะ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
49	ครูบรรยาย MS. การกราบ (ตัวหนังสือ)	วันนี้เราจะมาเรียนการแสดงความเคารพที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ครูอยากจะทำให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง คือ การกราบ
50	ครูชี้การ์ดภาพของการกราบ 2 แบบ MS.	การกราบแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ 1.การกราบบุคคล 2.การกราบพระรัตนตรัย การกราบที่จะให้นักเรียนชมการสาธิตเป็นอันดับแรกคือ การกราบบุคคล
51	ครูบรรยาย MS.	การกราบบุคคลนั้นต้องทำโดยการเชื่อมต่อระหว่างการนั่งพับเพียบ การหมอบ และการกราบ
52	ผู้สาธิตชายหญิงนั่งพับเพียบ หมอบ กราบ MS.	
53	ครูบรรยาย MS.	การนั่งพับเพียบต้องแล้วแต่ความถนัดของแต่ละคนส่วนมากจะนั่งในลักษณะที่ขาขวาจะวางทับอยู่บนขาซ้ายมือจะวางประสานไว้บนเข่าซ้าย ให้ฝ่ามือซ้ายทับขวา
54	ผู้สาธิตชายหญิงนั่งพับเพียบ ขาขวาทับซ้าย ฝ่ามือซ้ายทับขวา MLS.	
55	ครูบรรยาย MS.	ถ้าเป็นการนั่งในลักษณะที่ขาซ้ายทับอยู่บนขาขวา มือที่วางประสานกันจะอยู่บนเข่าขวา และฝ่ามือขวาจะทับซ้ายนะคะ
56	ผู้สาธิตชายหญิงนั่งพับเพียบ ขาซ้ายทับขวา ฝ่ามือขวาทับซ้าย MLS.	
57	ครูบรรยาย MS.	เมื่อนักเรียนปฏิบัติกรณังนั่งพับเพียบที่ถูกต้องแล้วสำหรับการหมอบนั้นผู้ชายและผู้หญิงจะปฏิบัติเหมือนกันเริ่มจากนั่งพับเพียบแล้ว โนม้ตัวไปข้างหน้า ทอดแขนซ้ายราบกับพื้น ให้แขนทั้งสองคร่อมเข่าที่ ล้าวออกไปข้างหน้าเพียงเข่าเดียวค่ะ
58	ผู้สาธิตชายหญิงหมอบ MLS.	
59	ครูบรรยาย MS.	ลองดูการหมอบอีกครั้งนะคะ
60	ผู้สาธิตชายหญิงหมอบ MS.	

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
61	ครูบรรยาย MS.	หลังจากหมอบแล้วต้องประนมมือค้อมตัวลงไปที่หน้าผากจรดหัวแม่มือ การกราบบุคคลนั้นจะกราบเพียงครั้งเดียวค่ะ
62	ผู้สาธิตชายหญิงกราบ MS.	
63	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปครูจะให้ดูการสาธิตการกราบบุคคลแบบต่อเนื่องนะคะ
64	ผู้สาธิตชายหญิงกราบแบบต่อเนื่อง LS.	
65	ครูบรรยาย MS.	นักเรียนได้รู้จักวิธีการกราบบุคคลที่ถูกต้องแล้ว ครูจะหยุดวิดีโอ เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัตินะคะ
	ครูหยุดวิดีโอเพื่อให้ นักเรียนฝึกปฏิบัติ	
66	ครูบรรยาย MS. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ (ตัวหนังสือ)	การกราบอีกประเภทหนึ่งคือการกราบพระรัตนตรัยอันได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ การกราบที่ใช้เรียกว่าการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างชายหญิงอยู่ที่ทำนัง
67	ครูบรรยาย MS. การนั้งแบบเทพบุตร (ตัวหนังสือ)	ผู้ชายนั่งคุกเข่าส้นเท้าชิดเข้าหากันเล็กน้อยนั่งบนส้นเท้า มือทั้งสองข้างวางบนหน้าขา การนั้งแบบนี้เรียกว่า การนั้งแบบเทพบุตร ค่ะ
68	ผู้สาธิตชายนั้งแบบเทพบุตร MLS.	
69	ครูบรรยาย MS. การนั้งแบบเทพธิดา (ตัวหนังสือ)	ส่วนผู้หญิงจะนั่งคุกเข่าปลายเท้าราบกับพื้นนั่งบนส้นเท้ามือทั้งสองข้างวางบนหน้าขาการนั้งแบบนี้เรียกว่าการนั้งแบบเทพธิดาค่ะ
70	ผู้สาธิตหญิงนั้งแบบเทพธิดา MLS.	
71	ผู้สาธิตชายนั้งแบบเทพบุตร ผู้สาธิตหญิงนั้งแบบเทพธิดา LS.	
72	ครูบรรยาย MS. หยุดวิดีโอเพื่อให้ นักเรียนฝึกปฏิบัติ	ครูจะให้ นักเรียนฝึกการนั้งคะผู้ชายนั้งแบบเทพบุตรและผู้หญิงนั้งแบบเทพธิดาค่ะ
73	ครูบรรยาย MS.	เมื่อทราบถึงทำนังที่ถูกต้องแล้ววิธีการกราบพระรัตนตรัยจะแบ่งออกเป็นจังหวะดังนี้คะ จังหวะที่ 1 ยกมือขึ้นมาประนมระดับอก ปลายนิ้วชิดติดกัน ตั้งขึ้นแนบตัว ไม่กางศอก

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
74	ผู้สาธิตยกมือขึ้นประนม MS.	จังหวะที่ 2 ยกมือขึ้นช้า ๆ พร้อมกับค่อย ๆ ก้มศีรษะลงไปจนหัวแน้มมือกับหน้าผากจรดกัน
75	ครูบรรยาย MS.	
76	ผู้สาธิตก้มศีรษะหัวแน้มมือจรดหน้าผาก MCU.	จังหวะที่ 3 ค้อมตัวลงไปต่ำให้มือและแขนทั้งสองข้างลงพร้อมกัน วางฝ่ามือทั้งสองราบกับพื้น โดยให้ฝ่ามือทั้งสองแยกห่างกันพอที่จะวางหน้าผากจรดพื้นได้
77	ครูบรรยาย MS.	
78	ผู้สาธิตสาธิตจังหวะที่ 3 MS.	ผู้ชายกางศอกทั้งสองข้างลงต่อกับเข่าขนานไปกับพื้นหลังไมโกง กราบ 3 ครั้ง แล้วค่อย ๆ ยกมือทั้งสองข้างขึ้นมาพร้อมกับก้มศีรษะลงไปรับอย่างช้า ๆ จนหัวแน้มมืออยู่ระหว่างคิ้วแล้วปล่อยมือ
79	ครูบรรยาย MS.	
80	ผู้สาธิตชายกราบ MS.	ผู้หญิงไม่ต้องต่อศอก ให้ศอกทั้งสองคร่อมเข้าเล็กน้อยกราบ 3 ครั้ง แล้วทำแบบผู้ชายค่ะ
81	ครูบรรยาย MS.	
82	ผู้สาธิตหญิงกราบ MS.	เมื่อกราบครบ 3 ครั้งแล้วค่อย ๆ ยกมือทั้งสองข้างขึ้นมาพร้อมกับก้มศีรษะไปรับมืออย่างช้า ๆ จนหัวแน้มมืออยู่หว่างคิ้วปล่อยมือแล้วนั่งท่าพับเพียบแบบปกติค่ะ
83	ผู้สาธิตชายหญิงกราบ 3 ครั้ง MLS.	
84	ครูบรรยาย MS.	ครูจะให้นักเรียนดูการสาธิตการกราบพระรัตนตรัยอีกครั้งนะคะ โปรดสังเกตความแตกต่างของชายหญิงด้วยค่ะ
85	ครูบรรยาย MS.	
86	ผู้สาธิตชายหญิงกราบพระรัตนตรัย 3 ครั้ง MLS.	นักเรียนคงรู้จักวิธีการกราบพระรัตนตรัยอย่างถูกต้องแล้วครูจะหยุดวิดีโอชั่วคราวเพื่อให้ นักเรียนฝึกปฏิบัติ
87	ครูบรรยาย MS.	
	หยุดวิดีโอชั่วคราวเพื่อให้ นักเรียนฝึกปฏิบัติ	

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
88	ครุปราย MS.	นอกจากการกราบทั้ง2แบบแล้วครูยากจะให้นักเรียนได้ดูการ สาธิตการกราบอีกอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ในบางโอกาส คือการกราบศพ การกราบศพ จะกราบเพียงครั้งเดียว โดยไม่ต้องแบมือ ออกจากกัน หัวแม่มือจะจรดหน้าผากค่ะ
89	ผู้สาธิตชายกราบศพ LS.	
90	ผู้สาธิตหญิงกราบศพ LS.	
91	ครุปราย MS.	เพื่อเป็นการทบทวนเกี่ยวกับการกราบครูจะให้นักเรียนดู การสาธิตอีกครั้งนะคะ เริ่มจากการกราบนุคคลก่อนค่ะ
92	ผู้สาธิตชายหญิงกราบพ่อแม่ MLS.	
93	ครุปราย MS.	ต่อไปเป็นการกราบพระรัตนตรัยสำหรับผู้ชายค่ะ
94	ผู้สาธิตชายกราบพระรัตนตรัย MLS.	
95	ครุปราย MS.	ต่อไปเป็นการกราบพระรัตนตรัยสำหรับผู้หญิงค่ะ
96	ผู้สาธิตหญิงกราบพระรัตนตรัย MLS.	
97	ครุปราย MS.	และสุดท้ายเป็นการกราบศพค่ะ
98	ผู้สาธิตชายหญิงกราบศพ LS.	
99	ครุปราย MS.	นักเรียนได้ศึกษาลักษณะของการกราบแล้วนะคะและอย่าลืมนำ ไปใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะการกราบเป็นมารยาทที่งดงามของคนไทยค่ะ
100	จบคาบสอบภาคปฏิบัติ ครุปราย MS. การรับของส่งของ (ตัวหนังสือ)	การแสดงมารยาทวัฒนธรรมไทยที่น่ารู้จักอีกอย่างหนึ่งคือการ รับของส่งของซึ่งขนาดของที่รับหรือส่งนั้นมี2อย่างคือของหนักและ ของเบา ถ้าเป็นของหนักให้ใช้มือทั้งสองรับหรือส่ง
101	ผู้สาธิตชายรับของหนัก MS.	
102	ผู้สาธิตชายส่งของหนัก MS.	
103	ครุปราย MS.	ถ้าเป็นของเบาให้ใช้การรับหรือส่งมือเดียว โดยใช้มือขวา
104	ผู้สาธิตหญิงรับของเบา MS.	
105	ผู้สาธิตหญิงส่งของเบา MS.	

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
106	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปนี้จะเป็นการสาธิตการรับของจากผู้ใหญ่ในขณะที่ผู้ใหญ่ยื่นผู้ชายจะต้องยื่นตรงแล้วคำนับ หลังจากนั้นก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าเล็กน้อย
107	ผู้สาธิตชายยืนในขณะที่ผู้ใหญ่ยื่น LS.	
108	ครูบรรยาย MS.	ค้อมตัวลงแล้วใช้มือขวาจับของจึงชักเท้าขวากลับ แล้วคำนับอีกครั้งหนึ่งค่ะ
109	ผู้สาธิตชายรับของในขณะที่ผู้ใหญ่ยื่น LS.	
110	ครูบรรยาย MS.	ส่วนผู้หญิงต้องก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าเล็กน้อย ย่อตัวไหวตามอาวุโส แล้ว
111	ผู้สาธิตหญิงย่อตัวในขณะที่ผู้ใหญ่ยื่น LS.	
112	ครูบรรยาย MS.	ย่อตัวรับของแล้วจึงชักเท้ากลับค่ะ
113	ผู้สาธิตหญิงรับของในขณะที่ผู้ใหญ่ยื่น LS.	
114	ผู้สาธิตชายหญิงรับของในขณะที่ผู้ใหญ่ยื่น LS.	
115	ครูบรรยาย MS. หยุดวิดีโอชั่วขณะเพื่อฝึกปฏิบัติ	ครูจะหยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติคุณะคะ
116	ครูบรรยาย MS.	การรับของจากผู้ใหญ่ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ผู้ชายให้เดินเข้าไปทางจากผู้ใหญ่พอสมควร ยื่นตรงแล้วคำนับ
117	ผู้สาธิตชายคำนับในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ MLS.	
118	ครูบรรยาย MS.	ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าแล้วลงเข่าซ้ายรับของ
119	ผู้สาธิตชายรับของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ MLS.	
120	ครูบรรยาย MS.	ลุกขึ้นยืนถอยเท้าขวากลับแล้วคำนับอีกครั้ง
121	ผู้สาธิตชายรับของแล้ว LS.	
122	ครูบรรยาย MS.	ทางด้านผู้หญิงก็เดินเข้าไปทางจากผู้ใหญ่พอสมควรยื่นตรงก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า แล้วลงเข่าซ้าย ผู้หญิงจะไหว้ก่อนรับของ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
123	ผู้สาธิตหญิงรับของในขณะที่ ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ MLS.	
124	ครูบรรยาย MS.	ลูกขึ้นยืนแล้วถอยเท้าขวากลับค่ะ
125	ผู้สาธิตรับของแล้ว MS.	
126	ครูบรรยาย MS.	ครูจะให้นักเรียนดูการสาธิตการรับของจากผู้ใหญ่ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ค่ะ
127	ผู้สาธิตชายหญิงรับของ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ LS.	
128	ครูบรรยาย MS. ทฤษฎีวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	ครูจะทฤษฎีวิดีโอช่วยเพื่อให้ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ
129	ครูบรรยาย MS.	สุดท้ายเป็นการรับของจากผู้ใหญ่ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้นค่ะ ทั้งผู้ชายและผู้หญิงจะปฏิบัติเหมือนกันคือเดินเข้าเข้าไปทางจากผู้ใหญ่พอประมาณ นั่งพับเพียบ กราบ 1 ครั้งแล้วจึงรับของ นำของวางขวามือเหนือเข่าเล็กน้อยค่ะ
130	ครูบรรยาย MS.	คงได้เห็นวิธีการรับของจากผู้ใหญ่ทั้ง 3 แบบแล้วนะคะ ต่อไปครูจะสอนเกี่ยวกับมารยาทในการส่งของให้ผู้ใหญ่ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่ง ผู้ชายจะถือของเดินเข้าไป ยืนตรง คำนับ
131	ผู้สาธิตชายถือของในขณะที่ ผู้ใหญ่นั่ง MLS.	
132	ครูบรรยาย MS.	ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าค้อมตัวลงเล็กน้อย ส่งของให้ผู้ใหญ่ ชักเท้าขวากลับแล้วคำนับอีกครั้ง
133	ผู้สาธิตชายส่งของให้ผู้ใหญ่ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่ง LS.	
134	ครูบรรยาย MS.	ผู้หญิงถือของเดินเข้าไปก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าย่อตัวเล็กน้อยส่งของให้ผู้ใหญ่แล้วไหว้ในขณะที่ย่อตัวอยู่ จึงชักเท้าขวากลับ
135	ผู้สาธิตหญิงส่งของให้ผู้ใหญ่ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่ง LS.	
136	ครูบรรยาย MS.	นักเรียนลองดูการส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งอีกครั้งนะคะ แล้วลองฝึกปฏิบัติกันค่ะ
137	ผู้สาธิตชายหญิงส่งของ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่ง LS. ทฤษฎีวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
138	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปครูจะสอนการส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ผู้ชายเมื่อ ถือของเดินเข้าไป คำนับแล้วก้าวเท้าขวาลงเข้าซ้าย
139	ผู้สาธิตชายลงเข่าเพื่อส่งของ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ MLS.	
140	ครูบรรยาย MS.	ส่งของแล้วลุกขึ้นยืน ถอยเท้าขวากลับแล้วคำนับอีกครั้ง
141	ผู้สาธิตชายส่งของในขณะที่ ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ MLS.	
142	ครูบรรยาย MS.	ส่วนผู้หญิงให้ถือของเดินเข้าไปก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าลงเข้าซ้าย
143	ผู้สาธิตลงเข่าซ้ายเพื่อส่งของ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ MLS.	
144	ครูบรรยาย MS.	ส่งของ เมื่อส่งแล้วจึงไหว้ แล้วลุกขึ้นยืนจึงถอยเท้าขวากลับ
145	ผู้สาธิตหญิงส่งของในขณะที่ ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ MLS.	
146	ครูบรรยาย MS.	คงจำได้นะคะ ครูจะให้นักเรียนชมการสาธิตการส่งของใน ขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ค่ะ แล้วนักเรียนลองฝึกปฏิบัติคุณะคะ
147	ผู้สาธิตชายหญิงส่งของ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ LS. หยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	
148	ครูบรรยาย MS.	สุดท้ายแล้วนะคะจะเป็นการส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น ทั้งผู้ ชายและผู้หญิงจะปฏิบัติเหมือนกัน คือนั่งพับเพียบ วางของ ลงทางขวามือเหนือเข่าเล็กน้อย กราบ 1 ครั้งแล้วจึงส่งของ
149	ผู้สาธิตชายหญิงส่งของ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น MLS.	
150	ครูบรรยาย MS.	กราบอีก 1 ครั้งจึงถอยหลังโดยวิธีเดินเข้า แล้วลุกขึ้นยืนค่ะ
151	ผู้สาธิตชายหญิงกราบเมื่อส่งของ ในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น LS.	
152	ครูบรรยาย MS.	นักเรียนลองดูการสาธิตการส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้นนะคะ แล้วลองฝึกปฏิบัติคุณะคะ
153	ผู้สาธิตชายหญิงส่งของในขณะที่ ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น MLS. หยุดวิดีโอเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย (ภาษามือ)
154	ครูบรรยาย MS.	ไม่ยากเลยใช่ไหมคะสำหรับการรับของส่งของให้ผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน มีความแตกต่างกันเล็กน้อยเท่านั้น ครูจะให้นักเรียนดูการลำดับการรับของส่งของในลักษณะต่าง ๆ อีกครั้งนะคะ แล้วครูจะสอบปฏิบัติ เริ่มจากการรับของในขณะที่ผู้ใหญ่ยืนค่ะ
155	ผู้สาธิตชายหญิงรับของในขณะที่ผู้ใหญ่ยืน LS.	
156	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปเป็นการรับของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ค่ะ
157	ผู้สาธิตชายหญิงรับของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ LS.	
158	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปเป็นการรับของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้นค่ะ
159	ผู้สาธิตชายหญิงรับของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น MLS.	
160	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปเป็นการส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่ยืนค่ะ
161	ผู้สาธิตชายหญิงส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่ยืน LS.	
162	ครูบรรยาย MS.	ต่อไปเป็นการส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ค่ะ
163	ผู้สาธิตชายหญิงส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ MLS.	
164	ครูบรรยาย MS.	สุดท้ายเป็นการส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้นค่ะ
165	ผู้สาธิตชายหญิงส่งของในขณะที่ผู้ใหญ่นั่งกับพื้น MLS.	
166	ครูบรรยาย MS.	นักเรียนคงได้ศึกษามารยาทไทยที่ควรรู้จักเกี่ยวกับการไหว้ การกราบและการรับของส่งของแล้วนะคะนักเรียนคงจะนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะนะคะ สวัสดีค่ะ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอาศิรา สามห้วย
เกิดวันที่	17 สิงหาคม 2510
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	35 ซอยอินทามระ 41 ถนนสุทธิสาร เขตห้วยขวาง จังหวัดกรุงเทพฯ 10310 โทรศัพท์ 2771716
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ช่างภาพกลาง หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท แมเนเจอร์มีเดียกรุ๊ป 12-18 ตรอกโรงไหม ถนนเจ้าฟ้า แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพฯ 10200 โทรศัพท์ 2801041 ต่อ 291
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสามัญทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสาธิตปทุมวัน กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2531	กศ.บ. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2538	กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ